

DIRVA

PO RINKIMU

PRAĖJĘ RINKIMAI KELIA ABEJONIŲ DĖL AMERIKINĖS SISTEMOS TINKSLINGUMO ATOMINIAM AMŽIUIJE. — PAGAL JĄ ATSAKOMYBĖ UŽ UŽSIENIO POLITIKĄ TENKA PREZIDENTUI ASMENIŠKAI, KAS SURIŠA JO RANKAS SPRENDIMO METU NES VERČIA JI GALVOTI APIE ATSKIRŲ RINKĖJŲ NUOTAIKAS BŪSIMŲ RINKIMŲ METU, O NE VISO KRAŠTO ATEITIES PERSPEKTYVAS.

Vytautas Meškauskas

Ką tik pasibaigę rinkimai kelia klausimą, ar amerikinė sistema yra taip gera, kaip kad buvo manoma? Ar ji taip pat gerai tinka atominiam amžiuije, kaip, sakykim, prieš 50 ar 100 metų? Tiesa, mūsų rinkimus laimėjęs prezidentas turi palyginti laisvas rankas ir gali valdyti kraštą, savo kompetencijos ribose, visai nebijodamas kongreso daugumos nepasitikėjimo pareiškimo. Be to, turint galvoje Amerikos partijų charakterį, kad čia partinė drausmė nėra labai didelė ir kad atskirais atsitikimais atstovai gali sėkmingai "pasišiaušti" prieš partijos daugumą ir dėl to nenusiimti savo posto per sekančius rinkimus, administracija gali surasti bendrą kalbą su kongreso atstovais ir apeidama partijų linijas. Geriausias tam pavyzdys yra vadinamas "Civilių Teisių įstatymas", kuris negalėtų praeiti prieš pietinių demokratų ir respublikonų opoziciją. Senatoriaus Dirkseno (rep. IL) pasiūlymai tačiau tą įstatymą pavertė priimtiniu respublikonų daugumai ir įstatymas galėjo praeiti.

Iš viso amerikinė sistema garantuoja valdžios pastovumą keturiems metams ir tai beabejojama didžiausias jos plusas. Ypač tai buvo naudinga JAV įsikūrimo metu, kada vykdomoji valdžia neturėjo tokios didelės atsakomybės už JAV, kaip ir viso pasaulio likimą. Šiuo metu prezidentas, tačiau, turi tokią atsakomybę, kad kartais atrodo, jog būtų geriau, jei jis ją pasidalintų su didesniu kolektyvu. Imkime, pavyzdžiui, nelaimingą invaziją į Kubos Kiliaių įlanką. Ji buvo taip nevykusiai

suorganizuota, t.y., tiksliau tariant -- prezidento J.F. Kennedy asmeniškai įsakymu taip susilpninta, kad iš pat pradžių buvo pasmerktas nepasisekimui, o vis dėlto prezidentas įsakė ją pradėti ir tuo būdu Kubą pastumdėjo į sovietų imperijos glėbį.

Parlamentarijoje režime tokią vyriausybę būtų priversta atsistatydinti, nors jos partija ir turėtų daugumą. Taip, kaip D. Britanijoje po Suezų užpuolimo buvo priversta atsistatydinti Anthony Edeno vyriausybė, nors tas puolimas turėjo visas pasisekimo galimybes, jei JAV bei Sov. Sąjunga bendrai nebūtų spaudę pradėti puolimą nutraukti. Kennedy tačiau galėjo pasilikti, tarytum nieko neatsitiko. Ir vėliau, vadinamos Kubos krizės metu, jis savo sprendimus darė, gali sakyti, visai vienas. Galimas daiktas, kad turėdamas atsakingo kolektyvo paramą jis būtų drąsesnis savo sprendimuose, kas be abejojimo išlaisvintų Kubą ir išvengtų JAV bei visam laisvam pasauliui į naudą. Kad tokia prielaida yra teisinga, geriausiai įrodo sovietų kompartijos CK prezidiumo priekaištai Nikitai Chruščiovui, kad jis labai neatsargiai įsileido į Kubos avantūrą (ir be reikalo grąsino savo raketomis Suezų krizės metu).

O paskutinės žinios iš Vietnamo, kalbančios apie komunistinių partizanų amerikiečių aerodromo užpuolimą, rodo jų visišką nesiskaitymą su didžiausia pasaulio galybe. Jie kalkuliavo, kad prezidento rankos rinkimų metu yra surištos, nes jis nenorės nusiimti taikos čempiono aureolės,

kas, žinoma, nekaltina amerikiečių sistemos naudai.

Rinkiminiais metais kiekvienas prezidentas turi skaitytis su rinkėjų masių nuotakomis, masių, kurių atskiri nariai paprastai nesupranta visos valstybės reikalų visumos ir leidžiasi, taip sakant, paplūsti, jiems pažadama laikina asmeninė nauda. Ir prezidentas Wilsonas ir prezidentas Rooseveltas žadėjo per rinkimus nesivelti į karą, tačiau abu numatė, kad to nebus galima padaryti.

Tie visi pavyzdžiai priekština rodo, kad būtų geriau, jei prezidentas dėl savo politikos ir likimo būtų atsakingas tam tikram kvalifikuotam žmonių būriui, kaip parlamentui, kurie jo žygius užsienio politikos srityje gali geriau įvertinti negu masė.

Ta prasme britų sistema, mano supratimu, yra tikslesnė. Ir ten rinkiminė santvarka veda prie dviejų partijų sistemos. Žinoma, maža dauguma, kaip dabar darbiečių turima, kludo pastoviam valdymui. (Darbiečių dauguma -- 4 atstovai -- yra tokia maža, kad darbiečiai atsisakė iš savo tarpo duoti parlamento pirmininką, nes tas neturi balso teisės. Už tai pirmininku buvo išrinktas konservatorių ats. Brown. Tuo būdu darbiečiai padidino savų daugumą iki penkių, bet iš kitos pusės gali būti atsitikimas, kad ir parlamento pirmininkas gali šį tą nulemti savo partijos naudai.) Tačiau ir su maža dauguma britų premjeras nesijaučia taip vienišas savo sprendimuose, kaip JAV prezidentas.

Abejotina ir tokios ilgos, kaip JAV, rinkiminės kampanijos natūra. Britai ją yra sutrumpinę iki 3-jų savaičių, atrodo, kad jų užtektyrė Amerikai, ypač kad per televiziją gali pasiekti didesni žmonių skaičių, negu keliaudamas per atskiras vietas. Be to, minima dažnai susirenka ne tam, kad apgalvotų politines problemas, bet šiaip sau -- pramogai.

Kas nauja
Pasaulyje

* NAUJUOSE JAV AMBASADOS rūmuose Varšuvoje buvo surasta slapto mikrofonų sistema. Lenkų vyriausybės atstovai paneigė bet kokių ryšių su tuo faktu. JAV ambasadorius J.M. Cabot įteikė "pirminį protestą" tik ką mikrofonus suradus. Būdinga, kad apie spalio 7 d. surastus mikrofonus nebuvo skelbiama iki pat rinkimų dienos.

* PREZIDENTAS DE GAULLE sutiko duoti Sov. Sąj. ilgalaikę paskolą Prancūzijos pramonės gaminių pirkimui. Su tokia paskola nesutiko Prancūzijos banko vadovybė, pabrėžiant, kad laiškiniai

Lietuvių Meno Dienoms Australijoje ruošti komitetas. Pirmoji eilė iš kairės: Rasa Žilytė, Alena Karazijienė, pirm. Elena Žilionė, Emilija Šeikienė. Stovi iš kairės: Vl. Jakutis, J. Pelėnaitis, A. Krausas, A. Bladzevičius, A. Vingis, V. Pumputis, Ignas Alekna, B. Vanagas, N. Butkūnas. Nuotraukoje trunksta dail. A. Vaičiūčio ir L. Baltrūno.

LIETUVIŲ MENO DIENOS AUSTRALIJOJE

Kas antrus metus rengiamos Meno Dienos Australijoje, šiais metais įvyksta gruodžio mėn. Melbourne.

Meno Dienų atidarymas įvyks gruodžio 26 d. Australijos Lietuvių Dailininkų darby parodoje, Toorak Meno Galerijoje. Parodoje dalyvauja žinomi lietuviai

dailininkai iš Melbourne, Sydnėjaus ir Adelaidės.

Nuo gruodžio 26 iki 31 d. toje pačioje Toorak Meno Galerijoje vyks ir vaikų meno paroda.

Tuo pat laiku Melbourne Universiteto Architektūros Fakulteto naujuose rūmuose vyks foto mėgėjų darbų paroda.

Visų parodų darbai bus įvertinti ir už geriausius skiriamos premijos. Už geriausius tris darbus (skulptūros, grafikos ir tapybos) skiriamos premijos 150 svarų.

Gruodžio 26 d. įvyks dramos vakaras, Sydnėjaus Lietuvių Teatru "Atžalos" premjera -- J.B. Priestley "Inspektorius atvyksta".

Gruodžio 27 d. įvyks lietuvių tautinių šokių festivalis, kuriame dalyvaus šešios grupės iš visos Australijos su 90 šokėjų. Programoje numatyta atskirų grupių ir bendras pasirodymas.

Gruodžio 28 d. rengiamas Jau-nųjų Talentų koncertas, įvyksta 148 Lonsdale St., Nicholas Hall, Melbourne. Koncerte pasirodys 33 rinktiniai jaunieji talentai iš įvairių Australijos miestų: instrumentalistai, dainininkai ir deklamuotojai. Jame taip pat dalyvauja ir jaunimo choras dr. kun. P. Bačinskio vadovaujamas.

Gruodžio 29 d. įvyksta pagarsėjusiame Myer Music Bowl Trečioji Australijos Lietuvių Dainų šventė. Joje dalyvaus penki chorai: Melbourne, Adelaidės, Sydnėjaus, Geelongo ir Newcastle. Programoje bus atskirų chorų ir bendras masinis pasirodymas. Lietuviškos dainos pamėgimas nesilpnėja Australijoje, bet plečiasi. Šiomis dienomis įsisteigė Canberroje ir šeštasis lietuvių choras, kuris šioje šventėje negali dalyvauti, nes tam dar nėra pasiruošęs.

Gruodžio 30 d. Nicholas Hall, Melbourne City, įvyksta paskutinis meno dienų rengimas --

Literatūros ir dainos vakaras. Programoje dalyvauja rašytojai: Pulgis Andriūšis, Vytautas Janavičius, J.A. Jūragis, Vincas Kazokas, K. Kunca, Marija Malakūnienė, J. Mikštas, J. Žukauskas ir dainininkai Genė Vasiliauskienė ir Paulius Rūtenis.

Meno Dienos gruodžio mėn. 31 d. užbaigiamos grandiozinu Naujų Metų baliu, kuris įvyks didžiojoje Melbourne rotušėje.

Jame dalyvaus ir kitų suvažiavimų - parengimų dalyviai. Tuo pat laiku Melbourne įvyksta ALB Krašto Tarybos suvažiavimas, Lietuvių Sporto šventė, Lietuvių Studentų Sąjungos narių suvažiavimas, ALB Krašto Kultūros Tarybos suvažiavimas ir kiti parengimai. Tuo pat Naujų Metų prie Melbourne įvyksta Lietuvių Skautų Sąjungos rajoninė stovykla. Žodžiu, visų Australijos lietuvių keliai veda šiais metais į Melbourne, kur suplauks be vietinių 2000 lietuvių dar apie 1500. Australijos mastu tai žymus skaičius, nes iš viso mūsų tėva Australijoje 10000 tautiečių, išsiblaškusių po visą platų kontinentą.

AUSTRALIJOS LIETUVIAI
STUDENTAI

Šiais metais iš visos Australijos Melbournan suvažiuoja ir lietuvių studentai. Pagal tautiečių skaičių proporcingai gal kiek mažiau studijuoja jaunimo Australijoje, kaip Amerikoje, bet negalima sakyti, kad studentų skaičius būtų labai mažas.

Australijos universitetuose 1964 m. studijavo 212 lietuvių iš jų Melbourne 37, Adelaidėje 35, Sydnėje 19, kituose NSW universitetuose 25, Canberroje 11, Perth 8 ir Brisbanėje 6. Vienas, berods, studijavo Hobarte, Tasmanijoje. Pasiskirstymas mokslų šakomis: humanitarinius mokslus studijavo 32, technikos bei inžinerijos - 20, medicinos - 12, ekonomijos ir komercijos mokslus - 12, architektūros - 11, gamtos mokslus, įskaitant chemiją ir fiziką - 9, odontologijos - 4, pedagogikos 4, socialinius mokslus - 2, veterinarijos - 1.

Technikos kolegijose diplomo siekė 41 asmuo, mokytojų seminarijose 11, galtingųjų seserų 3, dietikos 1. Meno profesijai ruošėsi 10 asmenų.

Iki šiol baigė Australijos universitetus 122 lietuvių, iš jų Sydnėje 43, Melbourne 19, Perth 6, Canberroje 5, Brisbanėje 5, Adelaidėje 34. Technikos kolegijas baigė 25, mokytojų seminarijas 23, kunigų seminariją 1, meno mokyklą 1, konservatoriją 1.

Aukštesnius mokslinius laipsnius įsigijo: daktaro 1, magistro 2. Vienas studijuoja geologijos daktaro laipsniui, vienas inžinerijos; magistro laipsniui - inžinerijos - 1, psichologijos - 1; specialybių egzaminus -- medicinos (Nukelta 2 psl.)

ŠIANDIEN IR RYTOJ

PIETŲ VIETNAME viešpatauja toks chaosas, kokio dar niekur neteko matyti. Prancūzų laikraštininkas François Dupuis rašo, kad Saigone svarbiausios laimėtojos yra prostitutės, kurios vėl užvaldė Oudo gatvę ir viešbučius, iš kur Diem valdymo laikais buvo išvytos. Per kelis paskutiniuosius mėnesius sostinės vaizdas taip pakito, jog negalima pažinti. Visur didžiausia nešvara. Sąslaus neberankiojamos nuo gatvių, o automobilistai nebesiskaito su eismo taisyklėmis ir prie raudonos šviesos sustoja kaip patinka... Gi krautuose maisto produktai lentynose mažėja ir infliacija riščia atsakubą.

Saigono gatvėse šeimininkauja kas nori. Vieną dieną budistai, kitą dieną katalikai, dar kitą dieną studentai ar valdininkai. Policija yra bejėgė atstatyti tvarką. Pagaliau ji ir nebando, nes likimas jų, kurie prie Diem pasirodė truputį griežtesni, verčia galvoti, ar verta... Armijoje irgi viešpatauja didžiausia anarchija. Kai rugsėjo 13, pučo dieną, į sostinę pajudėjo 7-toji divizija, niekas dėl to nesijaudino. Priešingai, ir kitos kariuomenės dalys stengėsi nepasivėluoti, kad nepraradus dalį pyrago. Betvarkės horizonte pasirodė nauja jėga, tai grupė jaunų karininkų, nutarusių padaryti galą korupcijai. Tada jie išgelbėjo vyriausybę, bet po 15 dienų patys grasino ją nuversti.

Kad išvengtų naujo perversmo, vyriausybė kilnoja aukštuosius karininkus iš vienos vietos į kitą. Retai kada pulkininkas išbūna vienoj vietoj ilgiau mėnesio. Gi kareiviai masiškai dezertyuoja.

Pietų Vietname kiekvienas žino, kad gen. Khanh valdo, padedant porai karininkų. Bet ką jis valdo niekas nežino. Vietkong (komunistai) kas dieną įgauna vis didesnę autoritetą ir kai kurios provincijos jau nebeklauso Saigono.

Idėja derėtis su Š. Vietnamu Washingtono jau nebeatmetama vienbalsiai. Bet prieš rinkimus demokratų administracija, norėdama išvengti respublikonų puolimo, bandė kuo mažiau kalbėti apie Vietnamo problemą.

LIETUVOJE jaučiamas vis didesnis nusistatymas prieš rusus ir jų kritikavimas jau nebesudaro pavojaus, kaip praėity, kad policija suimtu.

Vilnietis Petrauskas užėjęs pas kaimyną klausia: -- Ar tu girdėjai, ką tie kiaušės rusai padarė su mūsų žmonėmis? -- Apsidairęs aplink su štarimu paklausė: -- Tu tikras, kad mes esame vieni?...

-- Nusiramink, -- atsakė kaimynas, -- visa mano šeima yra išėjusi į darbą.

-- Tada aš grįšiu vėliau, kad ir jie galėtų išgirsti.

(vg)

Brežnev: - Ar mes tęsime toliau kovą?

SKAITYTOJŲ NUOMONĖS

TAIKA PASIEKTA

P. Stravinskas

Daugiau kaip 10 metų tęsėsi mūsų susiskaldymas laisvinimo darbe.

Mūsų politinės grupės, suskilę į du frontus, vis vedė tarpusavio ginčus ir negalėjo suderinti savo nuomonių ir pažiūrų laisvinimo klausimais.

Keli bandymai atstatyti vienybę laisvinimo darbe baigėsi nesekme.

Pagaliau, 1963, VI, 22 d. PLB Valdybos iniciatyva, New Yorke, buvo sukvietas visų mūsų grupių -- VLIKO, LNT ir LFB -- atstovų pasitarimas vienybės atstatymo reikalu.

Pripažinę būtiną vienybės reikala, susirinkusieji išrinko šešių asmenų (J. Audėno, M. Brako, S. Lušio, Br. Nemicko, J. Puzino ir V. Vaitiekūno) komisiją išsiaiškinti "apsijungimo bazei ir apsiungusio organo sąrangai".

Ta vad. "Birželio 22 Komisija" dalyką aiškinosi net 11-ka mėnesių. 1964, V, 22 dieną, savo aštuntajame posėdyje ji, pagaliau, sutarė ir pasirašė šiuos grupių apsiungimo pagrindus:

1. Lietuvos laisvės kovos vieninga vadovybė laisvajame pasaulyje yra -- Vlikas.

2. Vyriausiąjį Lietuvos išlaisvinimo Komitetą sudaro: Atgimimo Sąjūdis, Darbo Federacija, Krikščionių Darbininkų Sąjunga, Krikščionių Demokratų Sąjunga, Laisvės Kovotojų Sąjunga, Lietuvos Fronto Bičiuliai, Mažosios Lietuvos Rezistencinis Sąjūdis, Rezistencinė Santarvė, Rytų Lietuvos Rezistencinis Sąjūdis, Socialdemokratų Partija, Tautinis Sąjūdis, Ūkininkų Partija, Ūkininkų Sąjunga, Valstiečių Liaudininkų Sąjunga ir Vienybės Sąjūdis.

3. Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo Komitetas veikia kaip seimas (suvažiavimas), kaip taryba ir kaip valdyba.

4. Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo Komiteto seimą (suvažiavimą) sudaro VLIKO narių -- organizacijų po tris atstovus. Seimas renkasi sesijos bent kartą per metus. VLIKO Tarybai nutarus, seimas renkasi nepaprastos sesijos.

Seimas išsirenka sesijos prezidiumą: pirmininką, vicepirmininką ir sekretorių.

Seimas (a) išklauso VLIKO ta-

rybos ir valdybos veiklos apyskaitas, (b) taria Lietuvos laisvinimo problemas ir nustato laisvinimo politikos programines gaires, (c) priima VLIKO pajamų ir išlaidų metinę sąmatą ir patvirtina bei tvirtina praeitų metų sąmatos vykdymo apyskaitą, (d) visų savo atstovų balsų absoliuti dauguma seimas gali pareikšti VLIKO valdybai ar jos kuriam nariui nepasitikėjimą, ir tokį nepasitikėjimą pareikšti VLIKO valdyba ar jos narys atsistatydina, (e) visų savo atstovų dvimtrečdaliais balsų VLIKO seimas gali priimti į VLIKą naują narį arba išjungti iš VLIKO esantįjį, (f) VLIKO seimo sesijas kviečia ir preliiminarines darbotvarkes joms pasiūlo VLIKO valdyba.

5. Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo Komiteto tarybą sudaro VLIKO narių -- organizacijų po vieną atstovą. Taryba renkasi posėdžio bent kartą per du mėnesius. Jos pirmajam posėdžiui pirmininkauja vyriausio amžiaus narys, o toliau kiekvienam posėdžiui vis kitas narys raiđyno eile. Tarybą posėdžio kviečia paskutinio jos posėdžio pirmininkas. Taryba: (a) studijuoja ir planuoja Lietuvos laisvinimo uždavinius ir jiems vykdyti priemones (b) sudaro VLIKO valdybą ir prižiūri jos veiklą, (c) laikotarpiu tarp VLIKO seimo sesijų vykdo VLIKO seimo funkcijas.

6. Komisija prašo Lietuvos Laisvės Komitetą iširti galimybes savo įsijungimui į VLIKą, pirmiausia iširti klausimą, ar ir kaip Laisvosios Europos Komitetas tada testų savo bendradarbiavimą su VLIKU.

7. VLIKO valdyba: (a) organizuoja ir vykdo Lietuvos laisvinimo uždavinius (b) sudaro VLIKO metinę sąmatą ir praeitų metų sąmatos vykdymo apyskaitą ir pateikia VLIKO seimui tvirtinti, (c) priima ir atleidžia tarnautojus, (d) VLIKO seimo ir tarybos nutarimus vykdo, (e) bendradarbiauja su Lietuvos diplomatais ir atskiruose kraštuose veikiančiais Lietuvos laisvinimo veiksniais, taip pat su kitų tautų ir

tarptautinėmis organizacijomis, (f) vykdo kitus Lietuvos reikalų ar tarptautinės padėties keliamus uždavinius.

8. VLIKO valdybos nariai, jeigu jie nėra VLIKO narių -- organizacijų atstovais VLIKO seime ar taryboje, seimo ar tarybos posėdžiuose dalyvauja be teisės balsuoti.

9. Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo Komitetas ieškos galimybių giminingoms organizacijoms ir jas skatins jungtis tarpusavyje. Jis stengsis į bendrą laisvinimo darbą įtraukti naujai iškilusias ir Lietuvos laisvės ko-

voje pozityviai pasireiškusias organizacijas.

10. VLIKas priima dėmesin "Birželio 22 Komisijos" sutarimą dėl VLIKO 1952 gegužės 27 nutarimo Lietuvių Fronto atstovo VLIKe pareiškimo reikalui, taip pat PLB Valdybos 1964 balandžio 24 posėdžio nutarimą, kad su apsiungusiu VLIKu PLB Valdyba numato bendradarbiauti per prie VLIKO akredituotą savo ryšininką, neatmesdama ir kitokių bendradarbiavimo formų, galinčių kilti iš laiko reikalavimų.

11. VLIKO seimo tarybos ir valdybos vidaus tvarkos statutą pagal šio protokolo susitarimus ir demokratinio proceso bendruosius dėsnius priima VLIKO seimas.

12. Šio protokolo susitarimai įgyja galios, VLIKui, Talkai ir LFB juos patvirtinus.

Šis VLIKO "apsijungimo protokolas" dabar jau visų mūsų grupių -- VLIKO, LNT ir LFB -- yra pritartas; todėl čia pateiktieji jo nuostatai (vad. "susitarimai") yra įsigalioję.

Dabar, kaip jau buvo paskelbta mūsų spaudoje, ruošiamas naujas VLIKO statutas, kurį VLIKui priėmus, bus atitinkamai pertvarkyta VLIKO vidinė sandara.

Taigi, visų mūsų senai lauktoji politinių grupių taika, pagaliau, pasiekta.

Įvyko tai, ko dar vakar, rodos, nesitikėjome. Tai, iš tikrųjų, istorinis įvykis, kuristurės didžiausios reikšmės visam mūsų viešajam gyvenimui. Bet apie tai -- kita proga.

Nepamiršk atnaujinti prenumeratą!

J. Pautienius paveikslas "Pūgai užsibaigus" iš Bostone atidaromos parodos.

RINKIMINĖS LINKSMYBĖS CHICAGOJE

Kaip gyvename Chicagoje, tai dar tokių "karštų" prezidentinių rinkimų neturėjome, kaip šiais metais. Gal todėl, kad nepasitakė tokių priešingos politikos kandidatų, kaip šį kartą. Ypatingai šie rinkimai dominą lietuvius, latvius, estus ir kitų tautybių žmones, kurių tėvynės yra pasigrobę nelabasis bolševikas. Kitiems amerikiečiams tai nei šilta, nei šalta...

Tiek Chicago Marquette Parke, tiek kitose tirstai apgyventose lietuvių kolonijose neretai išgirsti tautiečius besisveikinant šitaip:

-- Tegyvuoja Barry Goldwateris!

Niekada dar lietuviai respublikonai nė demokratai nebuvo taip sujūdę, kaip šį kartą. Renkasi, minguoja, galvas guldė už savo kandidatus... Bet kažkaip demokratai "nebeatsisipiria" prieš respublikonus. Atrodo, kad šį kartą didelė tautiečių dauguma "gal-

vas guldė" už respublikonus. Demokratai gerokai susiskaldė. Naujieji eina sau, o senieji irgi pėsiai perskilę į dvi dalis -- "Mes" ir "Jie". Rinkiminius skelbimus laikraščiams duoda atskirai, per lietuvišką radiją irgi kalba kiekvienas sau... Gal todėl ir Chicago demokratų "bosai" lietuvių nebelaikina...

Net ir pats chicagiškų lietuvių demokratų "dviasios vadas" P. Grigaitis bene atsisėdė ant dvos... Jis savo Naujienose Goldwaterį visą laiką kolioja paskutiniaisiais žodžiais, tartum jis būtų didžiausias jo priešas. Ir pakolioja visai neskaniai. Tačiau vieną dieną matai Naujienose per visą puslapį išrašyta: "Neleiskite Goldwaterio partijai užgesinti šviesų", o kitą dieną jaudidžiausiomis raidėmis išrašyta: "Kovotojai už laisvę! Balsuokite už

Goldwater - Miller lapkričio 3 d." Ir idėtos abiejų "priešų" fotografijos. Tai tikrai "kiety principų" demokratas... Tik kaip tie vargšai skaitytojai begali orientotis už ką balsuoti...?

Viename Chicago fabrike, kur dirba daug lietuvių, priešrinkiminis blūdas nuėjo iki peštynių tarp goldwaterininkų ir johnsonininkų. Fabriko vadovybė apra-mino "politikierius" ir dovanojo visiems visas "kaltes", bet jeigu dar kartą taip atsitiks, tai pažadėjo visus out...

Pasakojama, kad viena šeima Marketparke net divorsavosi dėl "politikos"... Mat, žmona galvą guldė už Johnsoną, o vyras už Goldwaterį. Tik duktė studentė liko neutrali. Dabar namai tušti. Tai vis politinių aistrų linksmybės...

Chicagietis

IŠ AUSTRALIJOS

(Atkelta iš 1 psl.)

cinos 2, pedagogikos diplomui 4. Mokslą nebaigę nutarukė: universitetuose 20, technikos kolegijose 28.

Universitetų studentai ir tų aukštesniųjų profesinių mokyklų lankytojai, kurias baigus duodamas diplomus, yra pajungti Australijos Lietuvių Sąjungos, sutrumpintai -- ALSS, Sąjungos užuomazga Sydnejuje 1951 m. skyriai -- Adelaidėje, Canberroje, Melbourne ir Sydnejuje. ALSS turi savo įstatus, pagal kuriuos skyriai įsiregistruoja atskirų universitetų studentų atstovybėse. Vyriausias ALSS valdomasis organas iki šiam yra Centrinė Valdyba, kurios pareigas eina toji skyriaus valdyba, kur josios kadencijos metu įvyksta sekantysis sąjungos kalėdinis suvažiavimas. Šių metų suvažiavimas pavadintas reorganizaciniu, kad būtų galima praveisti įstatų pakeitimą, kurio projektas paruoštas jau 1962 m., bet iki šiam laikui vis nerasta būdo legalizuoti. Priėmus pakeitimą, vyriausias sąjungos organas bus ALSS Visuotinis Narių Suvažiavimas.

Šiais metais Centrinės Valdybos pareigas eina Melbourne skyriaus valdyba: stud. med. Karolis Kazlauskas -- pirm., stud. arch. Rasa Žiljytė -- vicepirm., stud. hum. Jūratė Paragytė -- sekretorė, stud. gam. Henrikas Malakūnas -- išdėdinkas, stud. inž. Zigmas Lynikas -- valdybos narys.

Studijuojančių lietuvių skaičius kasmet didėja Australijoje. Iš pradžių besikuriant buvo sunkios sąlygos, o veikė ir vietinių australų daugumos nusistatymas kuo greičiau valkus įstatyti į darbą, kad uždirbtų pinigų. Paskutiniu laiku emigrantų pavyzdys smarkiai keičia ir krašto šeiminių nusistatymą.

A. Krausas

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

Ugnimi virinto skonis... štai, kas jame --

ir jums, ir jums, ir jums, ir jums.

Stroh's
AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

Mieli tautiečiai!

Dėkite savo sutaupas į -- SCHUYLER SAVINGS and LOAN ASSOCIATION of Kearny, New Jersey. Tai vienintelė lietuvių taupymo ir skolinimo draugija New Jersey ir New Yorko valstijose

VEIKIA NUO 1924 METŲ.

Lengvomis sąlygomis duodamos paskolos (morgičiai) namams įsigyti ar taisyti. Įvairios taupymo sąskaitos. Už sutaupas dividendai išmokami kas 3 mėnesiai. Indeliai apdrausti ligi \$10,000 federalinės valdžios įstaigos.

Mandagus ir greitas patarnavimas anglų ir lietuvių kalbomis. Ši draugija lietuvių finansinius reikalus tvarko jau 40 metų. Per tą laiką draugijos kapitalas išaugo ligi \$5,000,000.00, o rezervai ligi \$200,000.00.

Darbo valandos: pirmadieniais -- ketvirtadieniais nuo 9 iki 3 val. po pietų. penktadieniais nuo 9 val. iki 7 val. vak.

BANKO NAMAI:

24 Davis Ave., Kearny, N. J.
Telef.: WY 1-0001, WY 1-7260

Julius Paknis, Prezidentas

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ SIUNČIA

licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Marquette Gift Parcels Service
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Tel. CA 5-1864

2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.
Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujimų prekių PAPIGINTOMIS KAINOMIS.

Akordeonai, siuvamos mašinos, skalbimo mašinos, automobiliai, pianinai, motociklai iš Europos ir Sov. Sąjungos sandėlių.

Vedėjai E. & V. Žukauskai

DIRVA

THE LITHUANIAN
NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išsina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoją:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

ČIA GALI ŽIURĖT, IR ŽIURĖT, IR ŽIURĖT...

Ne vieną kartą tai kartojo Vincas Rastenis, žvelgdamas į Bostono Tautinės Sąjungos namų salės vidaus papuošimus. Bostoniečių akis gal su visu tuo ir apsipratusi. Bet kai pasakai ir parodai savo nusteimą ir pasigrožėjimą, jiems prisimena tos dienos, kada reikėjo įdėti daug širdies, daug darbo dienų, kad įkūrus, išpuošus tą lietuvišką seklyčią. Tai ne eiliniai papuošalai. Visa kas ten yra -- biustai, sienų ir lubų dekoracijos, originalūs medžio kandelabrai -- visa tai iškilųjų mūsų dailininkų, skulptorių, architektų darbai.

Yra dar gražaus, talkos būdu atlikto darbo, kurio dažnas jau nebežiūri. Tai tas darbas, kurio dėka buvo kur pastatyti biustus, buvo kur išdažyti stilingus lubų ir sienų ornamentus, buvo kur pritvirtinti originalius kandelabrus.

Tą Bostono Tautinės Sąjungos talkos dvasia teko pagyventi spalio 30 d., surengto Spaudos vakaro metu.

Saulėta ir skaidri dieno buvo aiškiai aštrių ir žvabrių vėjų. Bet ne dėl to vienu metu gerą nuotaiką buvo praradę St. Santvaras, Ne dėl vėjų, bet dėl -- Halloween, Mat, vienas kitas šeimos žmogus pradėjo nuogustauti nespėjusių ateiti į rengiamą vakarą. Vaikai, saldainiai... Turintieji šeimoje to amžiaus jaunimo žino, kad tai neišvengiama. Gi Santvaras nepalaužiamas ir neįtikinamas -- kas tas Halloween prieš lietuvišką reikala...

Nebandžiau jo įtikinėti. Pažiūrėsim, kas dės vakare. Gi vakare laimėjo lietuviškieji reikalai. Rengėjai turėjo pasirūpinti pridėtiniais stalais, kėdėmis, valgiais, kad sutalpinus ir priglaudus visus svečius. Ir tuos, kurių nesitikėjo atsilankant.

Namai -- kuklus išore, patrauklus viduje. Patrauklus, galbūt, ne vien dekoracija, puošmena ar simboliais. Jie jungia ir riša kuo tai daugiau. Organizacijai jie nėra vien pasididžiavimu. Tai pastogė, kur randama idėjinė užuovėja, kur vyksta minčių pasikeitimas. O be jų, kaip gi prieisi prie vieningesnės nuomonės...

Aktyvesnioji dalis jaunimo išvykusi į Neo-Lithuania šventę Clevelande. Bet dalis jo buvo ir dalyvavo programoje. Praskambėjo sklandus, be svetimų įtakų lietuviškas žodis, muzikos garsai. Įprastinis tokio pobūdžio renginimui ceremonialas atitekęs inžinieriams -- Dažiui ir Izbičkui. Sklandžiu, visad mielu klausyti žodžiu į lietuviškosios spaudos problemas visus įjungia St. Santvaras. Kalba V. Rastenis, J. Čiuberkis. Rinkiminės nuotaikos ir jautri vilniečio dvasia priverčia prabilti A. Matjošką.

Susitinkam, kalbam, diskutuojam seni pažįstami ir pirmą kartą pasimatę. Skirtumo nėra. Ar bendra daina, ar bendras žodis, jautėmės esą vienos šeimos nariai.

Gal kam ir liko neatsakytas klausimas, gal kas ir nespėjo savo rūpesčių lietuviškas reikais tai vakarą išleisti. Bet gi ne viskas tuo vakaru pasibaigė. Kaip tik priešingai, -- buvo atnaujintas, atgaivintas ryšys, taip svarbus mūsų spaudos atečiai.

Bostono Tautinės Sąjungos namuose pabuvojęs nelieki vien pažinrėjęs ir pasigrožėjęs. Su jais laikinai skiriesi užtikrintas, kad nėra žuvusi graži, lietuviška talkos ir susipratimo dvasia. (J.Č.)

METMENIS PAVARČIUS...

Kai gavau naują "jaunosios kartos" kultūros žurnalo Metmenų -- jau 8-tą numerį, man atsitiko panašiai kaip A.J. Greimui, kuris šiame numeryje rašo šio leidinio redaktoriumi Vytautui Kavoliui:

"... gavęs Jūsų Kudirką (V. Kavolio parašytą psichologinę studiją) perskaičiau ją tučiuojau ir vienu ypu. Gal tai ir pretenzinga atrodys, bet iš manęs tai komplimentas: esu pasiekęs amžiaus, kur, be vieno kito savo specialybės autoriaus ir be politinių romanų, jau nieko nebeskaitau".

Taigi ir aš esu pasiekęs tokio amžiaus. Tiesa, perverčiau dar galybę laikraščių ir žurnalo daugiau ar mažiau stovėdamas Dirvos skaitytojų smalsumo patenkimo sargyboje, tačiau vien savo malonumui retai ką paskaitau. Išskyrus Metmenis, kurias perskaitau, taip sakant, vienu prisėdimu, nors tai ir nemaža -- ši kartą -- 168 psl. knyga. Ne su viskuo, kas ten prirašyta, gali sutikti, pasitaiko ir nuobodų gabalų, tačiau, apamai imant, ten pabrėžiama aktualių ir provokuojančių minčių.

Ir man atrodo, kad Metmenys tikrai rekomenduotini ir tiems, kurie "jau nieko nebeskaito" vien dėl Rimvydo Šilbajorio bendradarbiavimo. Tas taip vaizdžiai ir išsamiai pristato kokių mūsų grožinės literatūros naujų kūrėjų, kad "nieko neskaitančius" beveik atpalaiduoja nuo tos pačios kūrybos skaitymo ir jauties daug sužinojęs ir supratus. Ši kartą Rimvydas Šilbajoris pristato Henriką Nagį.

Yra daug poezijos ir be paaiškinimų, savos ir vertimų iš vo-

kiečių -- tie kartu su Zinos Katišienės straipsniu apie po-kario vokiečių poeziją.

Vincas Trumpa svarsto XIX amžių Lietuvoje, paliesdamas tą mūsų istorijos laikotarpį, kuris mokyklos buvo dėstomas be jokio entuziazmo, o visdėlto buvo įdomus ir leidžias suprasti kai kurių įvykių priežastingumą.

Beje, šis numeris skirtas seniai mirusiam dr. Julijui Kaupui, kuriam yra skirti labai gyvyje paskaityti Mariaus Katiliškio ir Kosto Ostrausko straipsniai.

Pats V. Kavolis pateikia savo 1963 metais santariečių suvažiavime skaitytą ir dabar kiek perredaguotą paskaitą apie šiandieninę pažangumo reikšmę. Pagal jį "ne tie, kurių ideologija skelbia pažangą, yra šiandien pažangūs nešėjai, bet kurie jautrus žmoniškųjų korupcijų grėsmei ir prieš ją kovoja žmogių ir pasaulio". Teoriškai gana gražu, bet kai teorija pradeda taikyti praktikoje, jau kyla abejonių.

"Pati laisvės kova gali būti moraliniu provincializmu -- teigia V.K. -- užnuodyta, kai užmirštama, jog visi turi atsakomybę už visų laisvės kovoti. Kiek iš mūsų kovotojų už lietuvių laisvę pasekė 1956 m. vengrų revoliucijos sukilėlių, kuris 1963 m. rugpičio gale žygiavo Washingtono Amerikos negrų demonstracijoje už lygias rasų teises? Šis vengras įrodė, kad ir 1956 m. jis kovojė ne už savo naudą, bet už laisvę apskritai. Už ką kovojame mes? Ir ką bekovodami išduodame? Ir kas dar liko neišduota".

Aš, žinoma, nekovoju, tačiau man atrodo, kad toji demonstracija buvo daugiau ar mažiau lauzimasis pro atviras du-

ATSAKYMAS Į PROVOKACIJAS

(2)

Pakalbėjime užtat linksminiais klausimais. Kad ir apie naująją literatūrinę kritiką.

Keisti ir nepermatomi Apvaizdos keliai. Yra žmonių, kurie savo gyvenimą pradeda žurnalis-

ris, išnaudotas vienos partijos naudai. Aš jau rašiau, kad turbūt visi lietuviai kolūkiečiai miega pasikeistų su Amerikos negrais. Ne kiekviena kova yra teisinga ir prasminga. Neturintiems kur parodyti savo kovingumą, aš pasiūlyčiau kovoti prieš geresnių restoranų nusistatymą pas save neįsileisti vyrų be kaklaryšio ir švarko. Tai juk irgi žiauri neteisėybė ir diskriminacija!

Tokie V.K. samprotavimai man priminė kitą Metmenų "ligą", būtent, norą surasti kažką kokią trečią frontą santykiuose su Lietuva. Dėl to tame pačiame numeryje pasisako vienas paskutiniųjų pabėgėlių iš Lietuvos Juozas Miklovas, atsakydamas į redakcijos anketą, dėl mūsų visuomenės pasiskirstymo į konservatyvią ir pažangią dalį.

"Trečiafrontininkai palankiai traktuoja lietuviškus kvailius Lietuvoje, veda susitaikymo politiką su okupantu ir pačia okupacija. Jeigu trečiafrontininkai viešumoje ir tebetvirtina, kad jie stovi už Lietuvos išsivadavimą iš maskolių, jų progresuojąs oporūnizmas veda prie faktinio atsietimo nuo Lietuvos laisvės idėjos. Todėl, jei prie dabartinių sąlygų vald. kultūrinį bendradarbiavimą su okupantu ir jo kvailingais kas ir manytu laikyti tik taktikos dalyku, šis bendradarbiavimas dėl savo patkeleivystės į laisvės idėją išadavimą faktinai yra prieš šio strateginio ėjimo".

Visai teisingai. Prasmingai "bendradarbiauti" esamos sąlygose gali tik dviejų seniausių pasaulio profesijų -- prostitutų ir špionų -- atstovai. Idealistai čia tik padės priešiui. Šiuo atveju kova yra susilaikymas nuo tokių santykių, nors vienas ar kitas iš vadintų "jaunosios kartos" norėtų pasekti kai kurių senesniųjų veikėjų pavyzdžiu, kurie bolševikams atėjus pasiskubino... pasveikinti Paleckį. Tie bent turi kuo pasiteisinti, jie norėję gelbėti, kas dar buvo galima išgelbėti. O ko siekia jaunesni?

Čia galime prieiti prie bene paties įdomiausio šio Metmenų nr. straipsnio, tai Henriko Radausko pasakos apie milžinišką nykštuką -- sovietų poeto Jevtušenko, kuris taip garbinamas Vakaruose, kaip genialus poetas ir bolševikinio režimo kitėjimo įrodymas. Retai kas žino tiek daug apie poeziją ir rusų literatūrą, kaip Radauskas. Jo motyvuoto sprendimo išvada:

"Vakaruose Jevtušenko pirmiausia pagarsėjo savo politiniais eilėraščiais, daugiausiai nykrepitais prieš Staliną, parašytais po to, kai partija įsakė pulti mirusįjį diktatorių. Nesvarbu, kad tie jo eilėraščiai tėra surimuoti straipsniukai, kaip ir kiti, rašyti "pozityviom" temom, -- apie revoliuciją, pastarąjį karą, sovietinę dabartį. Svarbu, kad, ir niekindamas Staliną (arba Vakarus), ir garbindamas dabartinę Sovietų Sąjungą, jis stropliai vykdo to paties Stalino įsakymą rašytojams: būkite "žmonių sielų inžinieriais" t.y. partijos propagandistais.

O naivūs užsieniečiai, pasiskaitę išverstus rimuotus Jevtušenko vedamuosius, šitą partiniuos šūkius kartojančią papūgą pavadino "angry young man", užmiršę, kad "piktieji jaunuoliai" savo krašto valdžią kritikuoja, o ne rimuotai jos įsakymus užrie-bius honorarus...

... Jei kartais Jevtušenko knygos pasitaiko geresnių eilučių, tai jos -- beveik be išimties -- ne savos..."

Tai turėtų įsidėmėti ir tie mūsų "jaunosios kartos" atstovai, kurie apie santykius su bolševizmu nori spręsti ne iš mūsų pačių skaudaus patyrimo, bet iš kai kurių "liberalų" anglosaksų žurnalo.

Metmenis galima gauti: Ramoju Vaitys, 615 Hinman Ave., Evanston, Ill. ir Dirvoje. Kaina \$1.50. Keturių numerių prenumerata -- 5 dol.

Vyt. Meškauskas

tais, pamažu taikosi į redaktorių, dasimuša iki parlamento ir pagaliau savo karjerą apvainikuoja ministerio kėdėje. Bet yra ir tokių, kurie karjerą pradėdami ministeriais, nusileidžia kiek vėliau į Vliko pirmininkus ir, saulelei leidžiantis, užbaigia ją literatūros kritiko laurais pridengti.

Naujo literatūros kritiko -- pirštu neparodant ir vardo nepasakant: jūs žinote apie ką aš kalbu? -- studija apie Salomėją Nėrį yra neabejotinai stambus įnašas į lietuvių literatūros istoriją. Įnašas dėl to, kad jis visiškai atnauja literatūrinės kritikos meto kolegiją, studijos autorius labai griežtai formuluoja pagrindinės literatūrinės kritikos principą: joks kritikas neturi teisės liesti rašytojo asmenišką gyvenimą. Ši tezė, vulgariai suprasta, gal ir neatrodo per daug originali: jau kelios dešimtys metų, kaip tam tikra literatūrinė mokykla kovoja už tai, kad literatūros istorija būtų suprata kaip literatūrinių veikalų, o ne jų autorių biografijų istorija. Užtat skaitytojas ir klystų, manydamas, kad naujoji studija apie Salomėją Nėrį pasvėsta jos poezijos formalinių ypatybių ar tematikos nagrinėjimams. Apie Nėries poeziją tenai nė žodžio nerasi.

Mūsų neo-kritiko originalumą reikia ieškoti kitur, ir būtent rašytojo gyvenimo padalinime į asmenišką ir neasmenišką gyvenimą. Patys kriteriumai, tiesą pasakius, nėra aiškiau išsakyti, ir tik gilesnė šios studijos studija įveda mus pagaliau į vidutinį jo autoriaus pasaulį ir leidžia išsiaiškinti "asmenišką gyvenimą" koncepciją. Neasmenišką Salomėjos Nėries gyvenimą, palyginti, aiškus, autorius jį nupaskoja: Neris buvo gera ateitininkė, kiek paviršutiniškai išsakyti, socialinėmis problemomis, vėliau buvo išvesta iš kelio Čiurlionienės salone susirenkančių "masonų", bet dėl to vistiek nenustojo mylėti savo motinos ir ją sergančią kartais aplankydavo ligoinėje, bet per daug pasitikėjo Stalinu ir, juo nusivylusi, mirė priėmusi švenčiausiąją Komunistų ir gavusi paskutinius Patepimus. -- Tai jos neasmenišką gyvenimą. (Nors šv. Komunistų priėmimas mirties valandoje, paviršutiniškai pažvelgus, lyg ir šio kio tokio asmenišką pobūdžio turėtų, bet tai klaidinga nuomone: mirtis "susitaikius su Dievu" yra ne privatus, o socialinis aktas, kitiems pademonstruojantis savo priklausomybę Katalikų Bažnyčiai). O kadangi apie asmenišką gyvenimą kalbėti neleidžiama, tai apie jį studijos autorius, pats duodamas pavyzdį, ir nekalba. Jį galima tik atspėti, nes jis labai delikatinai apgaubtas gėdos šydu.

Štai pora pavyzdžių. Salomėja Nėris, būdama studente, apie dešimtis kartų (koks preciziškumas!) lankėsi pas kun. M. Krupavičių pasišnektė, bet, kaip studijos autorius įsakmiai pabrėžia, tikrai visada kitos kurios draugės lydimas. Štai neasmenišką S. Nėries gyvenimo epizodas. Skaitytojui aišku: jeigu S. Nėris būtų lankiusis pas kun. Krupavičių viena, be palydovių, tai tie jos vizitai jau būtų buvę asmenišką gyvenimą, apie kurį negalima šnektė, dalis. Kitas pavyzdys: vieną kartą kun. Krupavičius užėjo aplankyti kun. Putino-Mykoliaičio. Kiek pasikalbėjęs su juo, jis įžengė į kitą kambarį ir ten rado S. Nėrį graudžiai apverkiandį savo sugadintą gyvenimą. -- Tai ir vėl neasmenišką gyvenimo pavyzdys. Bet jeigu kun. Krupavičius būtų tėjęs ne į kitą kambarį, o pavyzdžiui į miegamąjį kambarį, tai jau šį epizodą aprašinėjant literatūros kritikas būtų nusižengęs, laužydamas asmenišką gyvenimą neliečiamumą.

Riba tai aiški: tol kol poetė myli Dievą, tai ši meilė yra viešas reikalas, bet kai jina įsimyli į vieną ar kitą Dievo kūrinį, padarytą pagal jo paveikslą -- tai jau reikalas darosi asmenišką. Dabartinio Vatikano suvažiavimo nuomonė šiuo klausimu, tiesa, yra priešiniga: viešai paskelbdamas tikėjimo ir netikėjimo laisvę, Bažnyčios suvažiavimas mano, kad Dievo meilė yra asmenišką kiekvieno individo reikalas, o kalbėdamas apie seksualinių problemų komplikotumą, jis jas padaro viešu reikalu. Bet studijos apie Salomėją Nėrį autorius yra,

ALGIRDAS J. GREIMAS

Paryžius

turbūt, blogas katalikas...

Apgynę individo teises į asmenišką gyvenimą, grįžkime prie Tėvynės gynimo problemų. Mano jaunos ir kvalios jaunystės dienomis, turėjome mes pasitikėjimą autoritetais ir pasaulinės politikos problemas išsprendavome uždairuodami:

"Kada bus Rytuose karas, žino vienas Voldemaras".

Deja, stabai nuvirsto nuo altorių, voldemarininkai pasidarė smetonininkais, smetonininkai -- liberalais, o liberalai -- goldwaterininkais, tuo būdu atsiradami viename maiše su krikdomais ir liaudininkais. Pažangios idėjos šiame procese laimėjo, bet, deja, politinis mūsų pramatomumas nepakilo. Norint suprasti, kas pasaulyje darosi, reikia tad ieškoti kitų autoritetų.

Kadangi dabar politika ėmė labiau jau maišytis su strategija, autoritetų dažnai ieškoma taip vadinamoje karinėse sferose. Užtat kai pamatai pulkininką (Lanskaronskį) barantis su generolu (de Gaulle), tu, eilinis pieške, gali tik klausytis ir kulnėmis sumušti, savo nuomonės sau ir palikdamas. Jei esi dešinių pažiūrų, sutinki su generolu -- jam priklauso patyrimas ir išmintis, jei simpatizuoji kairei, sutinki su pulkininku, nes jam priklauso ateitis: šių dienų pasaulio, o ypač trečiojo, istorija pirštu rodo, kad tik pulkininkai visur nuverčia generolus, o ne generolai pulkininkus.

Todėl šitame ginče aš bandžiau išlaikyti neutralią tylą, būčiau jį gal ir išlaikęs iki galo, jeigu pulkininko straipsnių virutinės uodegoje nebūtų įsivėlęs nors ir nekenksmingas, bet visgi asmenišką manęs ižeidimas, į kurį negaliu nereaguoti. O ižeidimas toks: senas paryžietis, sunkių ir lengvesnių dienų bendralkibis ir bendravals, Juozas Lanskaronskis iškėlė viešumon įtarimą, kad aš norėčiau atsi-kviesti į Paryžių Vilką!

Štai čia ir glūdi ižeidimas ir nusivylimas. Pasiaiškinu: mūsų lietuvių Paryžiuje ne daug gal kiekvi, bet daug kokybe ir margybe: kiek galvų, tiek ir razūmų. Tokia jau sena Paryžiaus atmosfera. O sugyventi visdėlto gerai sekasi: Mikas myli Joną, klebonas myli cicilikus, kairieji myli dešiniuosius, net ir krikdemai, sako, pakenčia kleboną... Kaip tad Juozui Lanskaronskui galėjo ateiti į galvą mintis, kad norėčiau sugrąžinti tokią tarpusavio simpatijos ir darnumo nuotaiką, pasikviesdamas į Paryžių Vilką? -- Nemokėdamas valdyti šoblės, šoku tad į dvikovą su plunksna.

-- Mums reikia ne Vliko, ir ne naujų veiksmų, o greičiau naujų tarinių: lietuviškos diplomatinės akcijos sustiprinimo Paryžiuje. Pasaulyje šiuo metu yra keturi miestai, kuriuose daroma pasaulinė politika, gera ir bloga, bet politika: tai Washingtonas, Maskva, Pekinas ir Paryžius (Londonas, gal laikinai, nuo nepriklausomos politikos darymo jau keli metai susilaiko). Pažiūrėkime, kokios lietuviškos jėgos veikia šiose keturiose sostinėse. -- Washingtono politika, senai ir viešai tai žinoma, randasi gausių lietuviškų delegacijų įtakoje. -- Mask-

LAIŠKAI

PATIKSLINIMAS

Dirvos Nr. 118, spalio 21 d., po tilpusios nuotraukos įrašų yra reikalingas patikslinimas. Ten turėjo būti parašyta sekančiai: "Priėmė pas Liuksemburgo konsulą Paul J. Pitz Los Angeles mieste, Lietuvos konsulas dr. J. J. Bielskis kalbasi su Brazilijos konsulu Sylvio de Araujo (kairėje)".

Julius J. Bielskis
Los Angeles

voje lietuvišką liniją palaiko ir veda irgi visų pripažintais autoritetais -- draugas Sniečkus. -- Su Pekinu jau kiek blogiau: pernai metais, kalbėdamasis su vienu iš Amerikos atvykusiu lietuviu diplomatu, išgirdau iš jo lūpų tokį mane nudžiuginusį (lietuviškąsias politinis galvojimas dar nemiręs!) pareiškimą: kaip gaila, kad nėra dar prokinietiškos lietuvių komunistų partijos, turėtume ir mes savo bylos atstovus Pekine. -- O kaip gi su Paryžiumi? -- Turime mes čia ir galvų ir darbininkų, bet nėra jiems pakankamai nei supratimo, nei pritarimo, nei paramos.

Tai tokios tokelės. Jokių paslėptų minčių čia nėra. Kalbėdamas apie de Gaulle ir Prancūzijos tarptautinę politiką, aš tik ir norėjau atkreipti tautiečių dėmesį į reikala atskirti politiką tas valstybės, kurioje gyvena ir kurios ištikimu piliečiu esi pasidarys, nuo lietuviškos tarptautinės politikos ir lietuviškos valstybinės minties. Jei aš kreipiausi į Vilką, prašydamas jį tuo reikalu susimąstyti, dariau tai net be ironijos, simboliškai. Pabandykime suskaičiuoti, kiek dar liko Vliko, diplomatinio ir "bepartinių bolševikų" gretose pasaulinės politikos problemose (išspecializavusių žmonių -- pamatysite, kad rankų pirštų užteks jiems suskaičiuoti. -- Kas tą politiką darys, nesvarbu tai, svarbu, kad ji būtų. O kai išgirsti žmogus tokių tvirtinimų, kad lietuviško diplomatinio posto išlaikymas kokiame nors "San Mariño" respublikoje yra gyvybinės lietuvių tautos interesas, tai ir užverda kraujas.

Į provokaciją tad atsiliepiu. Išdėju ant popieriaus visa, kas ant liežuvio galo kabojo. Kam patiks, pasijuokite, kam nepatiks, dovanokite: "mat, labai jaunąs dar esu", kaip sakydavo Liudas Gira.

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ

PARENGIMAI
CHICAGOJE

LAPKRIČIO 14 D. ALIAS ponių klubo "coctail" -- pobūvis 51 Andrian's mokyklos patalpose 71 ir Washtenaw kampas, Marquette Parke.

SAUSIO 30 D. 7:30 v.v. ALIAS metinis balius Drake Hotel.

GALVOJATE APIE KALĖDŲ DOVANĄ?

Jau iš anksto galite užsisakyti Kalėdoms dovanas, prisiuntę Dirvą užsakymą knygoms:

Laisvės Kovų Dainos.

R. Spalio — Alma Mater.

V. Ramono — Dailininkas Rauba.

VISŲ TRIJŲ KNYGŲ KAINA — TIK 10 DOL.

Prašau prisiųsti Dirvos knygų komplektą (Laisvės Kovų Dainas, Alma Mater ir Dailininkas Rauba) šiuo adresu:

Priedų: \$10.00.

AKIMIRKOS

Diemedis ir rūstūs vikingai

BRONYS RAILA

Rytai - Vakarai, gili šiaurė ir Pietūs
Bus jungiami darbu tvarkingai.
Skriaudėjams tik žemėj nesikirsime vietos
Mes, rūstūs šio amžiaus vikingai!

"Per lūžtantį ledą", 1935 m.

Vieną kartą jaunuolinkiai prašiau mūsų rašilavos kolegas man dovanoti, kad įvairius jų memuarus ir komentarus apie Salomėją Nėrį (su pora trejeta išimčių) negalėjau kitaip pavadinti, kaip tik pliuropalais. Man gerai suprantamas tokio išsireiškimo žiaurumas ir jaučiamas tokio gesto šiurkštumas, ir tai padariau su skaudančia širdimi. Bet niekaip negaliu to žodžio atsistinti, - niekaip, ypač dabar po M. Krupavičiaus memuarų ir komentarų, kurie pasiekė visos tos pliuropalynės nebeperkopiama viršūnę.

Tokie jo teigimai, kaip kad Salomėja "niekad nesidomėjo marksizmo-leninizmo klausimais ir jų neskaitė", kad "ji niekad nepriėmė pagrindinio marksizmo elemento - materializmo", kad ji "jokios bolševikų linijos nesilaikė, nematė, nežinojo ir nepaisė" arba kad 1940 metų bolševikų okupacija "joje entuziazmo nesukėlė" ir ji "praėjo, lyg jos nepalietusi", ir daugybė kitų panašių kategoriškų teigimų man per daug aiškiai parodė, kad čia yra nebe komentavimas ir nebe rašymas, bet kažkas daugiau negu košmariškas sapnas, daugiau negu įtartinas svaiojimas.

Todėl buvau priverstas jums papasakoti ir savo "sapną", kuriame per porą metų pats dalyvavau ir buvau tiesioginiu liudininku, ką Salomėja jautė, kaip, kodėl ir ką galvojo, kiek ji skaitė ir mokėsi marksizmo ir dialektinio materializmo, ir stalinizmo ir leninizmo. Net jeigu ir neskiirtume jai daug gabumų šiems teoriniams mokslams ir net jei vėliau ji nieko nebebūtų skaitiusi ir studijavusi, tai tų dviejų metų labai atidžių pastangų būtų jai puikiai užtekę būti beveik akademike lietuvių komunistų tarpe, kurie, išskyrus Z. Angarietį, iš viso gabesnių teoretikų ligi tol beveik neturėjo.

Tad aš nežinau, ar čia juoktis, ar iš karto pereiti į feljetoną. Pyksti ar rimtai diskutuoti čia jau nebegalima. O šį kartą, kai svarstomas toks skaudus žmogaus likimo ir jo garbės klausimas, aš taip buvau pasiryžęs išvengti humoreskų ir neatsakingo juokavimo.

Todėl, dantis sukanęs, dar pamėginu pažiūrėti iš kitos pusės, rimtai ir sausiai.

Tiesia, tokios rūšies klausimų aiškinimas pas mus dar tebėra labai rizikingas. Priminti draugams ir rašto kolegoms, kad anksčiau negu paguldyti galvą kovoje su bolševizmu, gal būtų ne pro šalį nors truputuką geriau pažinti, net pastidijuoti prieš teorinį mokslą, jo taktiką ir filosofiją, pas mus nėra labai saugus ir be pavojų dalykas. Panašią sugestiją per neatsargumą kartą iškalė V. Rastenis, ir vėliau vienas laikraštis per kelis mėnesius jį vanojo, dar po kelių metų vis prisimindamas, jog tai yra kvaila, begėdiška, pražūtinga, prilygsta beveik komunistų žmogui ir visai nereikalinga, nes "mes ir taip jau labai gerai komunizmą iš praktikos pažįstame"...

Deja, jeigu mes jį taip gerai pažintume ir būtume sekę jo raidą nors tiek, kiek ji lietuvių tiesiogiai lietė, apie Salomėją Nėrį mūsų spaudoje būtų turėję žymiai mažiau pliuropalų. Iš tikrųjų, beveik visi jos likimo ir laikysenos pagrindiniai atvejai yra logiški, gana aiškūs, kristališkai permatomi ir ne taip jau baisiai komplikuoti, kaip teologai, dramaturgai, politikai ir psichanalitikai vis mėgina aiškinti ir nuaiškinti ligi beprotybės. Jiems vis dar sprogsia iš kaktos nustebusios akys: kodėl Salomėja čia taip pasielgė? Kas ją privertė? Negali būti, kad tai būtų tiesa!...

Salomėja nebuvo tokia pėsčia, nei tokia naivi, nei tokia kvaila višta, ar silpnavalė. Labiau būtų pagėdautina, kad valios ir ryžtingumo stiprumui ir smegenų tir-

tumu jai nors per pusę prilygtų savo reikaluose gana didelis nušimtis mūsų gerbiamųjų patriotų...

Rusijos komunistų partijos dirigavimas sovietų literatūrai ir menui buvo neįsivaizduojamai brutalus ir bukas maždaug ligi 1930 metų. Tokios pat direktyvos buvo perduodamos ir nediskutuojamos kitų kraštų komunistų partijoms. Ypač šiurkštus ir žlugdantis sovietų literatūrai gyvenimas buvo per keletą metų, kai veikė RAPP (Rusijos proletarijų rašytojų sąjunga), kuriai buvo pavesta enkavedistiškai vykdyti kompartijos valią literatūroje ir kuriai vadovavo tūlas Averbachas, vėliau be pėdsako dingęs.

Apie 1930-31 metus sovietiniai rašytojai ėmė mūrmėti kiek balsiau, o visa tai matė didžiausią autoritetą turėjęs Maksimas Gorkis, kuris įtikino Staliną ir partiją, kad reikia atleisti varžtus, leisti daugiau kritikos, "liberalizmo" ir iš viso šiek tiek suprotinti pažitūrą į literatūrinę kūrybą. Nuo to laiko sovietinių rašytojų federacija buvo perorganizuota, ir užsienio proletariams rašytojams duota žymiai daugiau laisvės tiek literatūrinį kūrinį turinio atžvilgiu, tiek galimybėmis nebūdžiamai reikštis ne tik komunistinėje, bet ir socialistinėje, ir liberalinėje, ir net buržuazinėje spaudoje. Čia jų kūryba galėjo nebūti "klasikinės kovos [rankis]", bet tik atsargiai lenkti skaitytuos, kur reiklūs, gudriai infiltruoti į įvairias pažangias draugas ir spaudą. Palyginti su Averbacho laikais, tatau buvo didelė naujiena ir stambus pasikeitimas.

Nuo 1935-36 metų įsiliėpsnojus Ispanijos pilietiniam karui, gana radikaliai pasikeitė Kominternio taktika politinių santykių plėtmėje su kitomis grupėmis. Buvo išdėstyta nuosekli strategija ir smulkios taktika, kaip reikla organizuoti "liaudies frontus", ir įvairūs jų variantai buvo išbandomi po visą pasaulį. Pati kompartija ir toliau liko tabu, bet jos nariams ir simpatikams (sankeleiviams) ne tik buvo leidžiama, bet jie skatinami ko plačiau ir visur įsilieti į buržuazinę visuomenę, partijas, jų junginius, net į vyriausybes doru ir dažniausia nedoru, maskuotu būdu. Tai buvo laikas, kai Amerikoje prasidėjo Alger Hiss'ų veržimasis į Washingtoną...

"Liaudies frontų" taktikos esmė sudarė mėginimas, komunistams iš užkulio diriguojant, stengtis suburti visokias "pažangias" ar ir visai nepažangias partijas ir grupes kovoje prieš stipriausią ir svarbiausią priešą, o jį nugalėjus - mušti sekantį iš eilės. Lietuvoje, pvz., "liaudies frontas" buvo organizuojamas

prieš fašizmą, vadinasi, smetoninį režimą. Komunistams buvo ne tik leidžiama, bet jie buvo skatinami bendradarbiauti visose "priešfašistinėse" ir "nefašistinėse" grupėse, draugijose, kultūros, mokslo, ūkio sambūriuose, stengiantis įstatyti savo šalininkus, ieškant naujų šalininkų, o taip pat rašyti jų spaudoje ir t.t. Pvz., Kaune tuo metu tokia dvasia buvo pradėtas leisti universiteto priedangoje žurnalas "Literatūra"...

Nuo 1940 metų Rusijos kompartija pakeitė dar vieną restrikciją - dėl patriotizmo. Karui kilus pasirodė, kad patriotinis jausmas labai svarbus, galingas ir reikalingas. Tada atsirado sovietinio, net senoviško rusiško patriotizmo šūkiai ir principai, kurie ir po karo per du dešimtmečius vis labiau stiprinami. Patriotizmo jausmas ir tema nebėra ne košer, priešingai - tatau skatinama ir vertinama. Leidžiamas jį ir tautinėms mažumoms, be abejo, su griežta sąlyga, kad jis būtų sovietinis, "tarybinis" patriotizmas. Toks lokalinis patriotizmas galų gale virsta ir turi virsti kremliniu patriotizmu. Leidžiami ir visi geografiniai ir tautiniai vietovardžiai, nes Rusijos imperijoje visi jie galų gale yra sovietiški.

Nebesustosi ties demokratijos, laisvės, išvadavimo karo ir panašiais šūkiais bei "principais", kurie vis dažniau vartojami ir, žinoma, suprantami tik sovietiškai.

Čia tik bendriausiais bruožais sustojau prie kai kurių komunistų strategijos ir taktikos doktrinų. Bet vien iš tų kelių žodžių turėtų būti aišku, kaip yra juokingi Salomėjos Nėries gyvenimo ir jos kūrybos aiškinimai bei interpretavimai, kokių tiek daugiau jau skaitėme mūsų spaudoje.

Salomėja gi niekur nuo marksistinių ir sovietinių dėsnių esmiškai nenukrypo, labai tiksliai ir be jokių stambesnių nuodėmių juos vykdė, prisitaikant prie sąlygų, laikotarpio nuotaikų, masinės kamovos gabumų ir dalykų raidos. Nei Cvirka, nei Venclova, nei Paleckis, nei Tilvytis, nei Šimkus, nei Korsakas literatūroje jų geriau nevykdė ir nieko daugiau nepadarė, kitaip negyveno. Lietuvos prijungimą prie Rusijos Salomėja išgyveno net karščiau už anuos. Bet jie mums aiškūs ir tikri bolševikai ir išdavikai, o Salomėja - nei iš kur toks pokštas? Ar dėl to, kad ši kažkada buvo ateitininkė, o anie nebuvo? Liaukimės palkai blevygoti!...

Kuo Salomėja nuo jų skyrėsi, tai tik savo formomis, stiliumi, skoniu ir kartais "moteriškesne" taktika. Ji taip pat kiek geriau ir subtiliau už kitus (išskyrus Cvirką) mokėjo pervirškinti bolševikinį marksizmą, gal ilgai ir užmiršti kai kurias gelžbetonines teorijas, bet jų principus išgyventi meniškai ir transformuoti eilėraštyje ar ba-

Balfo seimo dalyviai. Pirmoj eilėj iš dešinės: dr. Armonienė, naujasis Balfo pirm. kun. Martinkus, kan. M. Vaitkus, St. Lušys ir kt. Vyt. Maželio nuotrauka

BALFO SEIMUI PRAĖJUS

ANTANAS SENIKAS

BALFO IŽDININKAS

Išėjvijos lietuviai yra įsteigę daug įvairių organizacijų, apimančių skirtingas tautines veiklos sritis. Tačiau jokia veikla nėra ne košer, priešingai - tatau skatinama ir vertinama. Leidžiamas jį ir tautinėms mažumoms, be abejo, su griežta sąlyga, kad jis būtų sovietinis, "tarybinis" patriotizmas. Toks lokalinis patriotizmas galų gale virsta ir turi virsti kremliniu patriotizmu. Leidžiami ir visi geografiniai ir tautiniai vietovardžiai, nes Rusijos imperijoje visi jie galų gale yra sovietiški.

Išėjvijos lietuviai yra įsteigę daug įvairių organizacijų, apimančių skirtingas tautines veiklos sritis. Tačiau jokia veikla nėra ne košer, priešingai - tatau skatinama ir vertinama. Leidžiamas jį ir tautinėms mažumoms, be abejo, su griežta sąlyga, kad jis būtų sovietinis, "tarybinis" patriotizmas. Toks lokalinis patriotizmas galų gale virsta ir turi virsti kremliniu patriotizmu. Leidžiami ir visi geografiniai ir tautiniai vietovardžiai, nes Rusijos imperijoje visi jie galų gale yra sovietiški.

Išėjvijos lietuviai yra įsteigę daug įvairių organizacijų, apimančių skirtingas tautines veiklos sritis. Tačiau jokia veikla nėra ne košer, priešingai - tatau skatinama ir vertinama. Leidžiamas jį ir tautinėms mažumoms, be abejo, su griežta sąlyga, kad jis būtų sovietinis, "tarybinis" patriotizmas. Toks lokalinis patriotizmas galų gale virsta ir turi virsti kremliniu patriotizmu. Leidžiami ir visi geografiniai ir tautiniai vietovardžiai, nes Rusijos imperijoje visi jie galų gale yra sovietiški.

Jei kas nors kiek pramokytų Salomėjos vėlesnę kūrybą skaityti "marksistiškai", "dialektiškai", per sovietinės ideologijos ir "tarybinio patriotizmo" koštuvą, tatau tuojau pamatytų, kad ji visą laiką buvo tinkamose rėmuose. Visai aiški rinkinyje "Per lūžtantį ledą", išleista 1935 m. Daugiau subtili, apsiufošusi tradicinės poezijos elementais rinkinyje "Diemedžiu žydėsiu", išleistu 1938 m. Stebėtojas čia galėtų surasti visokių dalykų, temų ir jausmų, bet nė vieno priešsovietinio žodžio ar ko nors prasiilenkiančio su dialektinio materializmo principais.

Toji Salomėjos poezija sovietams ir bolševizmui buvo ir tebėra visai priimtina, nesvarbu, ar kai kurie eilėraščiai buvo spausdinami pagrindinio kompartijos spaudoje, kairiųjų žurnaluose, Argentinos lietuvių laikraštyje, ar krikdemų "Židinyje", ar katalikiškoje "Vaidilutėje". Tatau nieko nereikšėjo, nieko nepaaiškino ir jokios jos ideologinės krizės ar nusivylimo bolševizmu niekur neparodo. Jai bolševikai to nedraudė daryti, tikriausia net skatino plačiau reikštis.

Ir kas labiausiai buvo patenkinti, kad už "Diemedžiu žydėsiu" fašistinė valstybė jai net paskyrė 5000 litų literatūrinę premiją, tai buvo tovarščiai. Jie tai tikrai galėjo džiaugtis, kad viena iš simpatikų ir bendradarbių taip lengvai galėjo apgrobti apgrobėjus dėl šių pastarųjų durnumo. Tatau juk ne kasdien pasitaiko...

Nėries kūrybos turinio nuo 1940 metų, man rodos, nėra reikalo nė analizuoti.

Žmonių. O didžiausio pasiaukojimo, didžiausios visų lietuvių materialinės ir darbo tautos reikalauja Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo org-ja, trumpai vadinama Balfu, praeitame seime š.m. spalio 17 d. paminėjusi savo veiklos 20-tį.

Tai didžioji mūsų org-ja ne narių skaičiumi, bet plačia veikla, kurią JAV įkūrė tėvynės ir artimo meilės vedami Amerikos lietuviai plataus masto šalpai vykdyti, nuo karo nukentėjusiems ir tremtinėms bei visiems į skurdą patekusiems savo tautiečiams gelbėti. Balfo darbuotojams tenka daugiau nei bet kurioj kitoj organizacijoje parodyti širdies, atsivimo tai veiklai be pažiūrų skurtumų, be asmeninių ambicijų.

Šalpos reikalingų lietuvių eilės nemažėja nė po 20 metų. Vargstančiųjų yra visuose pasaulio kraštuose ir juos visur pasiekia duosni Balfo ranka, nuoširdžiai talkinant Balfo veikėjams po visą Ameriką. Per 20 metų ši organizacija sėkmingai dirba prisilaikydama savo įstatuose įrašytų veikimo būdų bei tikslų.

Tačiau per 20 metų daug Balfo steigėjų, nuolatinių rėmėjų iškeliauo amžinybėn, jų vietas užėmė kiti. Laikas keičia įvykius, veidus ir žmones, o kartais net jų ir nuomones. Keičiami ne tik organizacijų, bet ir valstybių statutai.

Balfo 12-sis seimas davė progos pasvarstyti įstatus ir veikimo būdus. Reikėtų pasiūlyti įstatų keitimo komisijai kai kuriuos Balfo darbu naudingus ir reikalingus pakeitimus.

1. Balfo Centro Valdybos vieta, centrinį bei šalutinius biurus parenka Balfo Centro Valdyba, Balfo Direktorių suvažiavimui tokį nutarimą patvirtinus.

2. Aukščiausiai nurodytam straipsnyje pakeitimus seimas gali svarstyti, jei yra įteiktas bet 6 direktorių pareiškimas Centro Valdybai raštu bent 4 savaitėms prieš seimą.

Šiuos aprėžimus skaitau reikalingais, nes direktoriatas rimčiau gali įsigilinti, kur laikytini biurai ar reziduoti valdyba, priešingai atveju seime išskyla bereikalingo erzelio ir karščiavimos, kas Balfui nėra naudinga. Seimo parinktas direktoriatas yra pakankamai rimta institucija tokius reikalus svarstyti.

Šio seimo patirtis rodo, kad visos eilės valstybių ar miestų Balfui reikia turėti direktorius.

3. Balfo Centro Valdybai ar ne mažiau 6 direktoriams raštu pasiūlyti, direktorių suvažiavimas turėtų nustatyti, kiek ir iš kurių vietovių turi būti renkama direktorių, ir kiek ir kurios organizacijos jų skiria į Balfą. Atrodo, kad geresnei Balfo veiklai šiose vietovėse reiktų turėti Balfo direktorius:

Boston 1, Waterbury 1, New York 2, Philadelphia 1, Pittsburgh 1, Baltimore 1, New Jersey 1, Washington 1, Cleveland 1, Detroit 1, Los Angeles 1, Chicago 4 ir nuo 5 org. po 3. Viso 25.

4. Vietovėje, kur reziduoja Balfo Centro Valdyba, papildomai skiriama 10 direktorių. Tokiu būdu susidarytų iš viso 35 direktoriai. Savaime aišku, kad taip paskirsčius direktoriatą nebūtų ginčų suvažiavime, tiksliau būtų parinktos vietovės, kur ir kiek reikia direktorių ir valdybos narių, kuri turi būti iš vienos vietos, visada pakaktų narių ir kandidatų į valdybą. Kuriam valdybos nariui negalint atvykti posėdin, pakaktų dar direktorių, kurie galėtų pavaduoti tą ar kitą valdybos narį.

5. Centro valdyba turėtų būti renkama 4 metams. Balfo direktorių suvažiavimai turėtų būti skaukiami ne rečiau kaip 2 metai.

Į Balfo seimą - suvažiavimą žitru, kaip į instituciją, kurios kompetencija yra priimti ir keisti įstatus, tvirtinti ar keisti apyskaitas, rinkti direktorius ir rev. komisiją, išsklaidyti pranešimų iš vietovių, nustatyti veiklos gaires.

Direktoriatas gi renka iš savo tarpo valdybą, nustato veiklos planus, daro nutarimus, nustato taisykles, pav. 1. direktoriatas turėtų tirti, kiek ir nuo kurių organizacijų turi būti skirta direktorių. Iki šiol tas buvo keičiama kartais net susipykstant, o kitu laiku tik žodiniu "džentelmenų susitarimu".

Įstatų keitimo projektai yra pavesti padaryti Chicago direktoriams. Todėl pasiūlyti jiems praktika paremtą projektą, tas projektas nedelsiant gal ir pirmam direktorių suvažiavime turi būti apsvaistytas ir jeigu būtų priimtas, po to neužilgo turėtų būti sušauktas suvažiavimas, ir jau pagal naujus įstatus išrinkta naujas direktoriatas. Kaip psichutinio suvažiavimo vėjai rodo, Balfo centro valdybą reiks perduoti Chicago.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

• Pinigų taupymui nereikia rašinėti, juos galite atsistyti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, pardudanti importuotus ir vietos fabrikų baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. PROspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. VICTory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmą, ir ketvirtą, nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

DIDINGĄ DARBĄ BAIGUS...

Kad Lietuviai Diena pasaulinėje mugėje New Yorke iš visų tautinių grupių buvo gausiausia, gražiausia, spalvingiausia ir geriausiai suorganizuota, buvo viešai skelbta ne vien vyriausios parodos vadovybės, bet ir amerikiečių didžiosios spaudos, kuri paprastai šykšti ką nors "ne savo" pagirti. Tokie, kaip New York Times, Herald Tribune, Daily News, The Tablet ir kiti nepagailėjo lietuviams gražiausių komplimentų.

Todėl mums yra garbė ir malonumas, šiandieną palydint tą didingą lietuvių pasirodymą pasaulinėje mugėje į istoriją, turti nuosirdžiausią padėkos žodį visiems, kurie vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjo prie šios Lietuvos Dienos iškilmingumo tuo, kuo ji buvo rugpjūčio 23-ją.

Kad tai taptų kilmu, daugel vyrų ir moterų dirbo per eilę mėnesių.

Pasaulinės mugės vadovybei pasiūlius lietuviams dalyvauti mugėje, pasiūlymas buvo priimtas su baimė ir abejojimu -- ką mes parodysimė laisvajam pasauliui, kuo mes jį nustebinsime, neturėdami laisvos tėvynės Lietuvos savo užnugaryje. Atmesti kvietimą atrodė nei protinga, nei naudinga ne tik paties Amerikos lietuviams, bet ir Lietuvos vardą garsinant, jai beširdžių komunistų padarytomis skriaudoms atskleidžiant laisvajam pasauliui.

Neatsiradus norinčių tokių įvyki organizuoti tiems, kuriems, atrodė, buvo pareiga, ir jų patyrimui lengviau, ėmėsi darbo tie, kurie buvo apsišarvavę vien tėvynės meile. Darbas tikrai sunkus. Reikėjo nugalėti savo pačių menką patyrimą, o dar daugiau truk-

dymus iš tų, kurie patys, nieko neprisidėdami, bandė kaišioti "pagalinius" į Lietuvos Komiteto Pasaulinei mugėi vos pradėjusio riedėti vežimo ratus.

Nesėję Komitetas paskelbė pirmąjį atsišaukimą lietuvių visuomenę remti jo darbus, kai atskubėjo, kai kurių "išminčių", viską žinančių ir nusimanančių -- deja, tik nenorinčių prie darbo prisidėti -- gaudinimai, net bandymas sumenkinti ne vieną narį, bet ir visą Komitetą bei jo pradėtus darbus. Deja, komitetas nepalūžo. Pradėtas darbas slinko pirmyn. Tuo labiau, kad iš lietuvių visumenės, tuoj po atsišaukimo, Komitetas pajuto nuosirdų pritarimą. Pasipylė laiškai iš Pennsylvania kalnų, iš Ohio derlingų lygumų, iš Kalifornijos ir kitų retai girdėtų vietovių. Žadančių visokeriopos pagalbos, aukų.

Gal kiek su nepasitikėjimu į mus -- rytinį pakraštį -- bent iš pradžių, pažūrėjo bičiuliai iš Chicago. Bet ir tenai, užmezgus glaudesnius ryšius, išliko sveika nuomonė. O aplankius tokius chigagiečius, kaip Joną Pakelį, Justiną Mackevičių ir Justiną Lieponį, kurie ne tik parėmė pirmuosius Lietuvos Komiteto žingsnius konkrečia auka, bet ir užtikrino, kad jei viskas gerai seksis, visa Chicago nepaliks abejinga mūsų darbams, parems savo aukomis.

Pirmieji nepasitikėjimo ledai Chicagoje pralaužti dėka laikraštiniuko Vlado Būtėno, kuris išgirdęs apie mūsų darbus ir finansinius sunkumus, atidėjęs savo tiesiogines pareigas, lydėjo Lietuvinių Komiteto vicepirmininką pas tuos chigagiečius, ir nepagailėjo savo lengvos plunksnos nušviesti užsibrėžto ryžto svarbą. Pirmųjų, mus parėmusių, palankus atsiliepimas, nuskambėjo po visą Ameriką. Pradėjo plaukti aukos. Organizavosi Lietuvos Komiteto Pasaulinei Mugėi remti būreliai. Aukos siuntė tie, kurių širdyje liepsnojo tėvynės meilės ugnelė. Čia ypač reikia paminėti senosios kartos lietuvių nuosirdumą, dosnumą. Jie rašė: "...tik

dirbkite, organizuokite, o mes į talką". Lietuviai Diena pasaulinėje mugėje, esą, bus tokia graži, kokią turėjome 1939 m.

Jų padėsinimas, linkėjimai, aukos, Komiteto narių ryžtas vienam ir svarbiausiam tikslui -- tėvynės Lietuvos vardui išgarsinti rugpjūčio mėn. 23 dieną tapo ne tik neapvilnas, bet buvo ne vien savųjų apvainikuotas garbės ir pasididžiavimo vainiku.

Komitetas, džiaugdamasis Lietuvos Dienos derliaus vaisiais, nori šia proga tarti ypatingą padėkos žodį visiems, kurie tikėjo į Lietuvos Dienos pasisekimą, o ypač tiems, kurie prie to pasisekimo įgyvendinimo savo trisus prisidėjo.

Pirmiausia tebūnie mums leista paminėti Lietuvos Vyčių organizacijos narius. Jie gi pastatė parodoj Lietuvos vargų ir prisikėlimo simbolį -- Kryžių. Kryžiui Lietuvos Vyčiai surinko 2585 dolerius, o nuosirdieji Komiteto talkininkai - chigagiečiai, Sophie Barcus radijo vedėjai -- Feliksas ir Aldona Daukai Chicagoje surinko parodos Kryžiui 3434 dolerius. Bičiuliams Daukams, Lietuvos Vyčiams, Lietuvos Komitetas reiškia nepaprastą padėką. Tik jų dėka pasaulinėje mugėje turime "lietuvišką paviljoną". To "lietuvių paviljono" -- kryžiaus projektą paruošė ir padovanojo chigagiečiai architektas Jonas Mulokas. Komitetas jam reiškia širdingą padėką už tokį gražų darbą ir auką, o kontraktoriui Jonui Klaiščiui už pastatymą. Milijonai žmonių ne vien lankė tą mūsų šventovę, meldėsi, fotografavo, skaitė šalia esančioje paminklinėje lentoje jo reikšmę, įrašytas tenai komunistų padarytas Lietuvai skriaudas ir visų taurių lietuvių ryžtą atkovoti tėvų žemei laisvę ir nepriklausomybę.

Taip pat mes nuolankiai lenkiamės, dėkodami ypač tiems, kurių dėka Lietuvos Diena pasaulinėje mugėje liko istorinė. Štai jie: Mūsų šėkė spauda. Jos dėka ir

Fragmentas iš Pasaulinės Mugės New Yorke. Vyt. Maželio nuotrauka

ažiu nuosirdžių redaktorių tu darbu supratimu ir talkininkavimu Komiteto balsas buvo išgirstas ir tolimiausiuose Amerikos ir Kanados kampeliuose; dainininkams ir dainininkėms bei jų pasižventusiems vadovams chorvedžiams;

tautinių šokių grakštiesiems šokėjams ir jų vadovams, žavėjusiems ne tik savuosius, bet ir kitų tautų Lietuvos Dienos svečius. Komitetas su ypatingu dėkingumu mini tuos, kuriems krito visa dainų ir šokių festivalio pasisekimo atsakomybė ir našta. O jie -- muzikai Algirdas Kačanauskas, Mykolas Cibas, Vincas Marmaitis ir Antanas Visminas, ir niekad nepavargstanti, kantrioji tautinių šokių vadovė -- Jadvyga Matulaitienė;

Bostono Šv. Petro parapijos orkestrui ir jo vadovui; Bostono ir New Yorko Karo Veteranams bei Dariaus ir Girėno Postui; įvairių jaunimo organizacijų atstovams dalyvavusiems Lietuvos Dienoje su vėliavomis ir tuo pagražinusiems mūsų šventę;

Jų Ekselencijoms Vyskupams: vysk. Joseph P. Denning, pašventinusiame Kryžių, Kauno vysk. Vincentui Brizgiui atnašavusiam Šv. Mišių auką Singer Bowl paviljone;

Lietuvos Atstovui Juozui Kajeckui už įspūdingą kalbą; senatoriui Kenneth B. Keating už pagerbimą Lietuvos Dienos atsilankant į ją ir gražią kalbą, susilaukusią tokių griausmingų plojimų;

mūsų mieliai, grakščiai Rūtai Lee-Kilmoneytei, programos pranešėjai, sužavėjusiai visus netik puikiu programos pravedimu, bet ir tarus gražia lietuvių kalba žodį jaunimui, kaip reikia gerbti ir mylėti Lietuvą, jos kalbą, papročius, kultūrą;

pagaliau ypatinga padėka ir pagalba visiems mieliems lietuviams, šventėje dalyvavusiems ir nedalyvavusiems, bet mums visokeriopą paramą teikusiems. Be jų nuosirdžios paramos, nei Komitetas, nei dainininkai ir gražūs Lietuvos atžalynas -- šokėjai, nebūtų įstengę sukurti tokios didingos, iškilmingos Lietuvos Dienos.

Pabaigai Komitetas, dar kartą

reikšdamas pasitenkinimą praėjusia švente ir dar kartą dėkodamas -- čia paminėtiems ir nepaminėtiems -- tiki, kad, jei visų lietuvių širdyse ir toliau degs tokia tėvynėi Lietuvai meilė, tauta nežus, atgausime jai laisvę ir nepriklausomybę.

Anot Motiejus Gustaičio:

-- Tik sukilim, tik visi! Tik su dėkingumu --

Lietuvių Komiteto Pasaulinei Mugėi vardu: Prof. Jokubas Stukas, Pirmininkas Kun. dr. St. Valiūšaitis, vicepirmininkas, ir spaudos bei informacijos pirm. Albinas Trečiokas. Inform. sekc. vicepirmininkas.

SIŪLO JAUNIMO KONGRESĄ ATIDĖTI...

Praėjusiame JAV Lietuvos Bendruomenės centro valdybos posėdyje buvo apsvaistyta visa eilė reikalų: organizaciniai, Pasaulio lietuvių archyvo, jaunimo literatūros premijos, bibliografinės tarnybos, dainų šventės ir jaunimo kongreso, rajoninių mokytojų suvažiavimų ir kt.

Ilgiau sustota prie III-sios JAV ir Kanados lietuvių dainų šventės ir PLB valdybos organizuojamo jaunimo kongreso. Dainų šventė ir jaunimo kongresas numatomi surengti tais pačiais 1966 metais. CV nutarė siūlyti PLB valdybai jaunimo kongresą derinti prie dainų šventės. Plačiau pasisakyta ir jaunimo kongreso programos reikalu, kuri įvairia forma galėtų būti pravesta visos savaitės bėgyje prieš dainų šventę. Jeigu jaunimo kongresą prie dainų šventės priderinti nebūtų galima, tuomet CV siūlo kongresą nukelti į 1967 metus, bet nerengti dviejų didelių įvykių tais pačiais metais.

Švietimo vedėjas painformavo apie Chicagoje kviečiamą lietuvių mokytojų mokytojų rajoninę konferenciją, 1964 m. lapkričio mėn. 28-29 d. Konferencija bus daugiau studijinio pobū-

džio. Paskaitininkais pakviesti mok. Antanas Rinkūnas ir prof. dr. Antanas Klimas.

Rytinio pakraščio mokytojų konferencija numatyta sukviešti New Yorke.

PINIGAI, PINIGAI, PINIGAI...

Kiekviename CV posėdyje reikia apspėsti eilę klausimų surištų su pinigais reikalais. Šiame posėdyje jų buvo ypatingai gausi ir CV kasa žymiai sumažėjo.

Į Tėvų Jėzuitų patalpas perkraustomas Pasaulio lietuvių archyvas. Perkraustymo bei patalpų paruošimo išlaidos sieks 500 dol. Pedagoginiam Institutui išmokėta irgi 500 dol. Lituanistinėms mokykloms dienynų ir pažymėjimų spausdinimas virš 200 dol. Parama studentų sąjungai 100 dol. Vykstantiems į Australiją krepšininkams nupirkto uniformos ir atėjo sąskaita siekianti virš 700 dol. O kiek dar reikės lietuvištiniam švietimui ir kitiems degantiems reikalams?

CV pagrindines pajamas sudaro apylinkių valdybų surinktų solidarumo įnašų pusė. Todėl ir įnašų mokėjimas ir išrinkimas yra pagrindinis veiksnys LB centrinių institucijų veiklos finansavimui. Centro valdyba laukia ne tik solidarumo įnašų dalies, bet ir aukų iš organizacijų bei atskirų asmenų. Aukos gali būti skiriamos bendrai veiklai ar atskirų uždavinių vykdymui. Aukos siųsti CV išdinko adresu: Mečys Šimkus, 4259 So. Maplewood Ave., Chicago, Illinois, 60632.

(KJ)

* LIETUVOS TEISĖS METRAŠČIO redakcinė kolegija nuosirdžiai dėkoja jauatsiuntusiems savo darbus metraščio bendradarbiams: S. Baltušui, J. Brazinskiui, A. Diržiui, B. Masiuliui, dr. A. Plateriui ir R. Skipičiui ir nuolankiai prašo dar nespėjusių savo darbų atsiųsti redakcijai bendradarbius pasistengti tatau per galimai trumpesnę laiką atlikti, kad jau 1965 metraštis galėtų išeiti.

Lietuvos Teisės Metraščio redakcijai laikinai labai reikalingi yra Lietuvoje veikę Baudžiamasis Statutas ir Baudžiamosios teisės įstatymai. Jei kas šias knygas turėtų, ar žinotų, kas jas turi, labai maloniai prašome pranešti J. Brazinskiui, 146 So. Broadway, Yonkers, N.Y.

MONOGRAFIJOS REIKALU!

Prez. Ant. Smetonos monografijai pasirodžius, daugelis ieško kelių, kaip greičiau jų įsigyti. Neskubantieji ir kantrybės turintieji patariame užsisakyti per Dirvą. Tai ilgesnis kelias todėl, kad prenumeratorių sąrašus Dirvos administracija turi persiųsti monografijos ekspedicijai. Skubantieji gerai padarys užsisakydami ir 10 dol. čekį siųsdami šiuo adresu: K. POČIUS, 3908 FIR ST. EAST CHICAGO, IND.

AUKOS DIRVAI

J.B. Borden, Matteson	1.00
Rob. Taft, Jr., Columbus ...	40.00
G. Dragunevičius, Phila.	3.00
P. Bičkienė, Evanston	10.00
V. Dabrila, Worcester	2.00
Dr. J. Bartkus, Chicago	10.00
A. Dargis, Laurel	5.00
A. Reklaitis, Chicago	10.00
J. Jurkūnas, Chicago	10.00
T. Jurcys, Chicago	10.00
D. Giedraitis, So. Elgin ...	10.00
J. Jakštas, Cleveland	5.00
J. Bertulis, Chicago	5.00
H. Bajalis, Los Angeles	2.00
J. Andrašūnas, Chicago	5.00
Pr. Bastys, Toronto	10.00
P. Dirda, Chicago	10.00
J.J. Juodikis, Chicago	5.00
K. Saudargas, Oak Park	1.00
B. Narbutas, Los Angeles ...	2.00
Liet. Jūrų Skautija Chicago	10.00
A. Kašuba, Chicago	10.00
E. Kolosovas, Chicago	1.00
K. Pažemėnas, Hawthorne ..	2.00
O. Navasaitienė, Detroit ..	5.00
D. Kutkaitė, St. Charles	2.00
G. Petersonas, Dearborn ..	5.00
D. Senikienė, Great Neck ...	10.00
N. Linkevičiūtė, Chicago	2.00
J. Šepetytis, Detroit	10.00
V. Remeikis, Chicago	2.00
Dr. V. Tauras, Chicago	10.00
A.S. Ramanaukas, Chicago	2.00
A. Vaišnys, Los Angeles	2.00
J. Šilgalis, Baltimore	2.00
A. Jurgėla, Brooklyn	10.00
Dr. E. Armanienė, Baltimore	3.00

O.B. AUDRONĖ

RAMUNĖ DAISY

Ramunėlė augo,
Gė užaugo Daisy -
Miela Ramunėlė,
Vai, kaip liūdna baisiai.

Žydi visos gėlės
Ir žaliuoja Rūta -
Mano Ramunėlės,
Rodos, nė nebūta.

Šaukčiau visą naktį,
Šaukčiau baltą dieną,
Kad surastų mano
Ramunėlę vieną.

Rasti - tai surado,
Bet neatpažino,
Nes Ramunė miela
Daisy jau vadinos

Tai ar tu atverksi,
Vardą sugrąžinsi -
Kada baltas žiedas
Visiem vėjams linksi.

Tegul būna Daisy,
Tegul būna žuota -
Svetimo karklyno
Varna vainikuota.

Tai pasaulis margas,
Tai likimas tokis,
Kad net pievų gėlė
Užaugint nemoki.

O palaistai, rodos,
Ir labai prižiūri -
Gi dar želis žydi -
Į anapus žiūri.

Į beribius plotus,
Ant kilimo žalia -
O raudos netekę,
Savito kampelio.

Nors lietuvio žiedas,
Nespindi karatais -
Iš žiedų gražiausių -
Pats tyčiausias rados.

Vai, sugrižk, Ramune,
Ir nebūki Daisy -
Tai bus džiaugsmo sode,
Kai namo pareisi.

Kaip tave paršauksiu -
Kaip tu mus pavysi -
Jeigu šito žodžio
Net nepaskaitysi.

Gal ne taip palaisčiau,
Gal ne taip židurėjau,
Gal nepažinojau
Šito krašto vėjų.

Vai, sugrižk, Ramune,
Ir nebūki Daisy -
Aš tikiu, mieloji,
Tu namo pareisi.

Grupė chigagiečių Balfo seimo dalyvių prie lietuviško kryžiaus pasaulinėje mugėje New Yorke. Vyt. Maželio nuotrauka

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 5-Star FRENCH COGNAC	5th	5.75
2. HENRY McKENNA Kentucky Bourbon ..	5th	4.98
3. GLENMORE VODKA	5th	2.98
4. Imp. French NAPOLEON Brandy	5th	3.35

5. COINTREAU Liqueur and Brandy	5th	4.75
6. LIEBFRAUMILCH Imp. German Wine ..	5th	.98
7. BORDEAUX Imp. French Wine	5th	.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštu.

Detroito Lietuvių Namų Draugijos suruošto minėjimo koncerto išpildytojai apdovanoti gėlėmis. Iš kairės: D. Gaižutytė, pianistas M. Motekaitis, solistė Nerija Linkevičiūtė, A. Banionytė ir J. Pusedė. J. Gaižučio nuotrauka

N. LINKEVIČIŪTĖS IR M. MOTEKAIČIO KONCERTAS DETROITE

Spalio 24 d. Detroito Lietuvių namų valdyba suruošė pavykusį Lietuvių namų įsigijimo 2-ųjų metų paminėjimą. Apie 250 asmenų dalyvavo vaišėse. Šokiams grojo Chicago Neolituano orkestras.

Koncertui turėjome du svečius iš Chicago: sol. Neriją Linkevičiūtę ir Manigirdą Motekaitį, pianistą.

Solistė N. Linkevičiūtė sudainavo: Budriūno -- "Išdykęs rudėnėlis", Gailevičiaus "Klajūnas" ir Gailevičiaus "Oi, laukiau laukiau". II-roje koncerto dalyje solistė padainavo: Bonn "Nakties tylą", Chopin "Ruduo" ir Leharo "Vilija" iš "Linksmoji Našlė". Jautriai ir paskatinančiai akompanavo M. Motekaitis.

Pakaitomis su soliste M. Motekaitis pirmoje dalyje paskambino 6 Čiurlionio preliudus ir ant-

roje dalyje girdėjome Schumann Simfoninės variacijas ir bisui Bogatellą.

Koncertą užbaigė solistė N. Linkevičiūtė sudainavusi Puccini ariją iš Operos "Tosca" ir Carl Maria von Weber ariją iš operos "Der frei Schütz" vokiškai.

Jauna, puikios išvaizdos solistė - mezzosopranas -- N. Linkevičiūtė savo dainavimu davė daugiau, negu buvo tikėtasi. Ji tiesiog sužavėjo besiklausančius savo dainavimu. Prieš kelis metus Nerijos Linkevičiūtės dainavimą girdėję, maloniai nustebo taip žymiai paaugus solistei vokalinio meno didybėje. Nerija Linkevičiūtė, be abejo, solistės talentą atsinešė gimdama, bet be įgimtojo talento jos pažangai labai daug pasitarnavo kruopštus darbas ir mokykla. Nuo paskutinio

koncerto Detroito jaunoji dainininkė išaugo į stiprią ir vis dar augančią vokalinio meno pajėgą. Arijų ir dainų interpretacija džiugino kiekvieną jos meniniu augimu ir kilimu. Jos balsinis diapazonas nuo žemiausio iki aukščiausio registro, džiuginančiai turtingas. Sprendžiant iš šio koncerto -- sol. jau pusėtinai subrandusi ir pasirodusi. Jinesunkiai "ima" ne tik forto-fortissimo gaidas, bet išskirtinai džiuginamo jos piano-pianissimo švelnumas, kylantis - augantis krescendo. O atvirame forte solistė buvo didinga ir įtikinanti. Visose arijose bei dainose gavome paįstusios žemo balso mielą ir ausį džiuginančią, švelnumą - žavumą. Vokiškai dainuojant kažko trūko... jautėsi lyg girgždėjimas ir stakato nedarnumas. Bet viskas užsibaigė sklandžiai.

Pianistas Manigirdas Motekaitis -- puikus akompaniatorius. Gal dar geresnis piano solistas. Gaila, kad reikėjo mažų ir nekoncertinių -- senų pianų atlikti koncertinius dalykus. Skambinant solo Schumanno Simfoninės variacijos buvome malonaus džiaugsmo sujaudinti ir labai pradijinti. Džiaugėmės, kad mūsų jaunimas siekia ne viengerei apmokamų medicinos ar technikos mokslų. Visiem aišku, jog ši -- muzikinė sritis, ypač Amerikoje, nedėkinga, bet malonu buvo laike šio koncerto konstatuoti jaunųjų idealizmą savo meniniam pašaukimui. Juk ir lietuvių tauta turi atiduoti savo duoklę amžinajam menui ir grožiui.

Puikiai atlikti šeši Čiurlionio preliudai parodė, kokio aukšto lygio šis solistas yra pasiekęs. O publikos nepabaigiamam prašymui patenkinti, M. Motekaitis paskambino Bogatellą (Chopin).

Už šio meninio džiaugsmo suteikimą tenka Lietuvių Namų valdybai tik padėkoti. Tokių, šventiškai malonių prosvaisčių Detroito automobilių gamybos apriūkiosose tamsumose, tikrai retai te gauname matyti ir girdėti.

V. Mingėla

PADĖKA

Išvardintoms Clevelando lietuvių organizacijoms ir pavieniams asmenims reiškiamas nuoširdžią padėką už galimybę dalyvauti mūsų tautinių dainų ir šokių meno reprezentantams Lietuvių Dienoje New Yorke rugpjūčio 23 d.

Aukojo: Šv. Jurgio parap, klebonas kun. B. Ivanauskas -- \$700, Ohio Lietuvių Gydyt. Draugija -- \$100, V. Bučnys (Dayton) -- \$50, Lithuanian Women's Club -- \$25, Dr. A. ir A. Adomavičiai (Akron) -- \$20, ALT Clevelando Sk. -- \$25, ALT Clevelando Sk. -- \$20, SLA 138 kuopa -- \$20, DLK Birutės Draugija -- \$20, J. Mull-Muliolis -- \$15.

Po 10 dol.
ALT Sąjunga Clevelando Sk., LVS Ramovė, Clevelando Sk., Ateities klubas, Clevelando Sk., Neringos ir Pilėnų skautų turtai, Tėvynės Garsų Radijas, Dr. J. Balčiūnas, Dr. J. Skrinška, P. Tamulionis -- \$ 6.00, Po \$5.00: Dr. V. Ramanauskas, J. Sme-

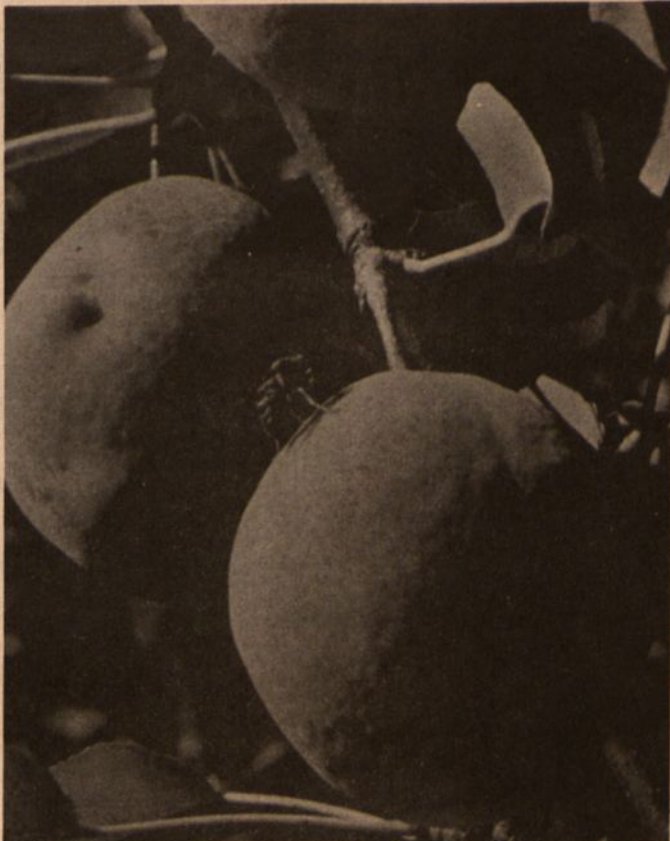
tona, St. Astrauskas, V. Taraška, V. Rociūnas, A. Balys, V. Blinstrubas, P. Milašius, Dr. A. Martus, J. Margevičius, Dr. J. Stankaitis, A. Bielskus. A. Samas -- 4.00 dol.

Po \$3.00:
P. Blumentalienė, Iz. ir A. Jonaičiai, Vt. Bilionas, Dr. Pautienius, Dr. A. Nasvytis, J. Augustinavičius, P. ir E. Stempužis, L. Mackevičius, B. Gaidžiūnas, L. Palubinskas, inž. A. Pautienius.

Dėkojame aukojusiems po mažiau ir visiems atsilankiusiems į baletą - koncertą, iš kurio gauta gryno pelno 350 dol. Vyksiantiems į Lietuvių Dieną kelionės išlaidos \$2122 buvo padengtos. Reikia pažymėti, kad prie šių išlaidų prisidėjo ir patys dalyviai, o ypač tautinių šokių grupės jaunimo tėveliai.

Lėšų telkimo komitetas savo darbą yra baigęs ir atskaitomybės bylą perdavęs LB Clevelando 1-os Apyl. Valdybai.

Lėšom Telkti Komitetas:
F. Eidimtas, pirm., Br. Kazėnienė, sekr., E. Stempužienė, išd., I. Stasaitė, Vl. Plečkaitis, A. Širvaitis.

Ir bitė skanaujasi rudens vaisiais...

Vyt. Maželio nuotrauka

USE EAGLE STAMPS LIKE MONEY AT ALL 5 MAY COMPANY STORES

MAY'S BASEMENTS

Specialiai!..

PRIEŠ-ŠVENTINIS IŠPARDAVIMAS!
VIRŠ 2000 DROBINIŲ STALTIESIŲ

Puikios kokybės
Skalbiamos drobės

Stilius A
Spalvingos
Pasirinkimas ružavų,
mėlynų, geltonų
spalvų.

52x52
inčų dydžio

1.69

Stilius B
Tonas ant tono
Lygios
Ružavos, juodos, rudos,
mėlynos, žalios
Baltos
Dobby audinio.

52x70
inčų dydžio

2.69

Dabar už medvilnės kainą, 100% gryno lino ir lino su medvilne staltiesės įvairiomis spalvomis, audiniais ar lygios. Pirkite jau dabar švenčių dovanoms, švenčių stalui už žemas kainas.

Priimami užsakymai paštu ir telefonu CH 1-3070

BASEMENT DOMESTICS DEPARTMENT, THE MAY COMPANY, DOWNTOWN, HEIGHTS, PARMATOWN, SOUTHGATE

PELNYKITE DIVIDENDUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

TAIP... PAS MUS JŲS TURITE PASIRINKIMĄ ĮVARIŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ ATITINKANČIŲ JŲSŲ REIKALAVIMAMS...

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

DIVIDENDAI IŠSIUNČIAMI PAŠTU KETVIRČIAIS
INVESTMENT SĄSKAITOMS

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

**ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION**

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

KORP! NEO - LITHUANIA ŠVENTĖ

Korp! Neo-Lithuania Clevelande spalio 30 d. iškilmingai atšventė savo tradicinę - metinę šventę, pradėjus ją įprastinėmis ceremonijomis, sveikinimo kalbomis ir naujų narių - juniorių priėmimu į tikrųjų narių - seniorių eiles, juos prisakdinus.

Iškilnės buvo tęsiamos balioje - vakarieneje, gausiai dalyvaujant ne tik Clevelando lietuvių visuomenei, bet ir neolitu anams iš tolimų vietovių. Akademinio jaunimo grupės atvyko iš tolimo Bostono, New Yorko, Philadelphia, Chicagos ir Detroito. Tai korporantiškos dvasios ir jaunatviško ryšio pažymiai, jungią į tamprų vienetą patriotiniam darbui pasižventusį jaunimą. Džiugu, kai auga jų eilės naujomis atžalomis, džiugu, kai visi ir universitetus baigę, neišsilaksto kur kas sau, bet gyvena ta pačia tautine ir broliško solidarumo dvasia.

Į Clevelande surengtas iškilmes buvo atvykęs ir Korp! Neo-Lithuania C V-bos p-kas inž. V. Mažeika.

Iškilnės ir balio praėjo jaukioje, kultūringoje nuotaikoje.

Šventės proga, be eilės sveikinimų, buvo gauta telegrama iš kongresmano Robert Taft, Jr., kurioje jis pažymėjo Korp! Neo-Lithuania ir panašių siekių turinčių organizacijų įnašą Amerikos atsakomybės išskėlimui pasaulio bendruomenėje, kartu atstovaujant geriausioms idėjoms, taip svarbioms šio meto kovoj. Jis palinkėjo augti ir bujoti mūsų visų labui.

Lapkritis -- tai Korp! Neo-Lithuania mėnuo. Tai ne tik įsteigimo metinė, ne tik proga pažvelgti į praeitį, į jau nueitą kelią. Tai proga susitikti, pabendrauti ir pažvelgti ateitin. Auganti ir vis tampriau ir ryžtingiau savo uždavinius įsisaminanti akademinė neolitu anų korporacija žvelgia ateitin ne tik savo jaunatviška dvasia ir energija, bet ir sąmoningu, darniu bendradarbiavimu su vyresniaisiais kolegomis. Tai gražus, idėjiniais saitais susijęs lietuvių visuomenės žiedas, žadąs gražių vaisių lietuvių visuomenei, jos lietuviškai ateičiai.

(J.p.m.)

• Dail. V. K. Jonyno dailės paroda Gallery International patalpose. 13218 Superior prie Euclid Ave., Clevelande, atidaryta šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 2 iki 7 val. vak., kitomis dienomis, išskyrus pirmadienius, nuo 6 iki 9 val. vak. Paroda, kurioi išstatyti 47 kūrinių, tęsis iki lapkričio 19 d.

• Lithuanian Women's Club savo skantį susirinkimą šaukia antradienį, lapkričio 10 d., 8 val. vak.

Antano Vaikšnoros paveikslas "Will o' the wisp" (aliejus) iš vykstančios Circle galerijoje Clevelande parodos, kuri tęsis iki lapkričio 28 d.

Lietuvių salėje. Pirmininkaus Mrs. Vito Navar.

• Lietuvių vaikų žurnalui "Eglutėi" ir Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklai Clevelande paremti. Chicagos Marquette Parko mokyklos teatras suvaidino Danutės Lipčiūtės - Augienės parašytą ir Zitės Kėvalaitytės-Visockienės režisuotą vaidinimą "Užburti vaikai". Nors išlaidų atskviečiant tokio didelio sąsato teatrą susidarė nemažai, bet dėka rėmėjų ir gausios publikos, pelno liko "Eglutės" leidėjoms, N. P. M. Putnamo seselėms persiusta \$150.00.

Ypatinga rengėjų padėka tenka šv. Jurgio parapijos klebonui kun. B. Ivanaukui, kuris atsisakė imti mokesčių už salę.

ISTORINĖ PRODA

Lapkričio 8 d. (sekmadienį), šv. Jurgio parap. salėje įvyks dar nematyta, įdomi paroda.

Šioje parodoje pamatysime išsaugotą nuo okupantų sunaikinimo brangi Lietuvos praeities turtą. Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos monetos, Romos, totorių, kryžiuočių ir kt. tautų rasti pinigai, Nepriklausomos Lietuvos monetų pilni komplektai, žymiųjų Lietuvos žmonių originalūs autografai, Lietuvos medalių, ordinių ir įvairių organizacijų ženklų rinkinys, Caristinės rusijos, vokiečių ir lenkų pareigūnų Lietuvoje nešioti ženklai, Spaudos rinkinys: Aušra, Varpas, Tėvynės Sargas, Apšvieta, Ūkininkas ir kt.

Nacių okupacijos laiko pagrindžio spauda -- ir daugelis kt.

Parodos lankymas: nuo 10:30 v.r. lituanistinių mokyklų mokiniais. Jiems bus duodama paaiškinimai apie parodos eksponatus.

Prašome tėvelių sudaryti sąlygas, kad abiejų lituanistinių mokyklų mokiniai galėtų šią parodą pamatyti.

Nuo 11:45 v.r. iki 5 v.v. parodos lankymas visiems.

Ši paroda vyks tik kelias valandas. Todėl nepraleiskite progos pamatyti.

Parodą rengia LB Clevelando 1-os Apyl. Valdyba ir Akademinių Skautų Sąjūdis.

• Kaip palikti namus šeimai be skolos, nelaimės atveju. Teiraukitės pas V. Giedraitį 944-6835 ar Z. Obelenį 881-7741.

• Tėvas Rafaelis Šakalys, OFM, iš Kennebunkport, lankėsi Clevelande. Tėvas Rafaelis, aštuonius su puse metų išbuvęs Toronto Prisikėlimo parapijoje, šią vasarą buvo paskirtas naujų mokinių į Tėvų Pranciškonų vadovaujamą šv. Antano gimnaziją verbavimui. Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos mokiniai turėjo progos pamatyti filmą iš gimnazijos gyvenimo ir išgirsti daugiau informaciją.

Lietuviai pranciškonai šią gimnaziją įsteigė 1956 metais gražioje Maine valstybėje, prie pat Atlanto vandenyno (apie 75 mylios nuo Bostono). Į gimnaziją priimami tik tie lietuvių kilmės berniukai. Mokiniai gyvena bendrabutyje, naujuose moderniškuose pastatuose, tėvų pranciškonų priežiūroje. Be bendrabučio yra gerai įrengtos klasės, erdvi pamokų ruošimo salė, turtin gas knygynas, didelė ir moderniška sporto salė ir laboratorija su įvairiais prietaisais fizikos ir chemijos pamokų bandymams.

Šiuo metu gimnaziją lanko 50 mokinių iš vienuolikos Amerikos valstijų ir Kanados. Į gimnaziją priimami visi lietuvių berniukai.

Tėvas Rafaelis pabrėžė, kad gimnazijos vadovybė nedaro jokio spaudimo, kad berniukai, baigę gimnaziją stotų į seminarijas ar vienuolynus. Mokslo atžvilgiu šv. Antano gimnazija atitinka valstybės nustatytiems švietimo reikalavimams ir mokiniai prirenjami aukštesnėms studijoms, taip, kad baigę gimnaziją priimami į kolegijas ir universitetus visose Amerikos valstybėse ir Kanadoje. Dėl smulkesnių informacijų rašykite: Rev. Father Rector, St. Anthony's High School, Kennebunkport, Maine, 04046.

Visais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriems mašinų vairuotojams.

ATSTOVAS
VYT. SENKUS

WO 1-6820
Office ME 1-5997
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

Įnuomojamas butas
1 mieg., 1 kamb. ir pilnai įrengta virtuvė. Garažas. Ta proga reikalingas namų prižiūrėtojas, galis tuo metu pasinaudoti.

17848 Lake Shore Blvd.
Telef. KE 1-9708 arba AN 1-0182 po 6 val. vak.

SKAITYK IR PLATINK
DIRVA

J. P. MULL-MULIOLIS
REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje
Turime keletą gerų vietos ir dviejų šeimų namų. Bonna Hecker, Addison ir kt. Arti gero susisieki mo, bažnyčios, mokyklos. Nebraugūs, galima pirkti su mažu įmokėjimu. Nedideli mokesčiai. Suinteresuoti skambinkite.

Investavimui
2 š. ir 1 š. ant 1 sklypo.
\$11,500. Įmokėjimas \$500.

6 š. mūrinis arti St. Clair.
\$22,000.

4 š. medinis E. 47 — St. Clair. \$11,500.

Lietuviai bendradarbiai:
Alg. Dailidė, John Lorenz
ir Ant. Mikoliūnas
13229 Superior Ave.

UL 1-6666

LOS ANGELES

PADĖKA

Š. m. spalio 17 d. Los Angeles Tautinės Sąjungos skyrius minėjo 15 metų veiklos sukaktį. Minėjimas praėjo malonioje bei pakeltoje nuotaikoje. Savai me, tai neįvyko pripuolamai, tai buvo nuopelnas asmenų, kurie savo gražiu bendradarbiavimu padėjo tai atlikti.

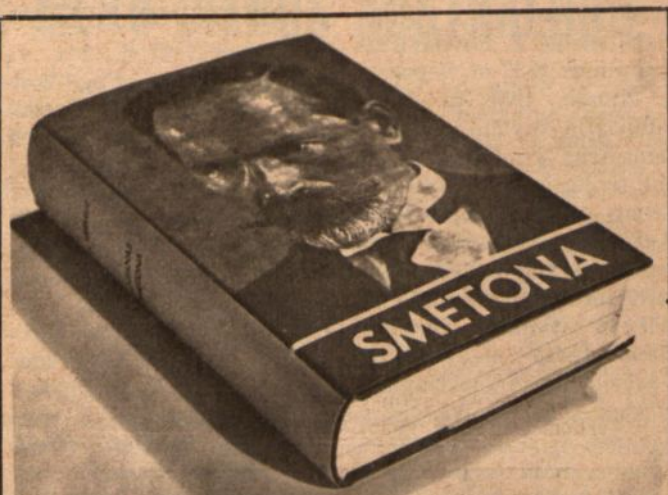
Šia proga dėkojame visoms organizacijoms bei asmenims, sveikinusiems skyrių. Žodžiu pasveikino Lietuvos konsulas Dr. J. J. Bielskis, Neo-Lithuanų vardu V. Aleksandrūnas, Tautinių Namų pirmininkas A. Latvėnas, SLA 75 kuopos pirmininkė A. Devenienė. Raštu: Los Angeles šv. Kazimiero parapijos klebonas J. Kučingis, ALT Sąjungos Centro Valdyba, Lietuvos Nepriklausomybės Fondas, Vilties Draugija, ALTS East Chicago skyrius, ALTS Detroito skyrius, ALTS Philadelphijos skyrius, ALTS Omahos skyrius, Los Angeles L. Bendruomenės Apylinkės Valdyba, Skautų Ramiojo Vandeny no Rajono Vadas ir Uzdavinys — vienas iš pir-

mųjų skyriaus steigėjų ir pirmininkų. Širdinga padėka tenka pareikšti minėjimo programos vadovui Dr. J. Jurkūnui, pagrindiniam kalbėtojų p. A. Latvėnui, meninės dalies dalyviams: aktorei Dalilai Mackialienei, solistei Ritai Česnaitei, akomp. E. Preyl. Ypatinga padėka priklauso p. Rukšėnienei, kuri taip skoningai ir gražiai surengė vaišes ir joms vadovavo, o taip pat jai padėjusioms ponioms: Pužauskienei, Mažeikienei, Skirmantienei, Nausėdienei, Bajelienei, Raibienei ir Motiekienei. Dėkojame tai pat aukavusioms maistą: p. Ružauskienei, Rukšėnienei, Skirmantienei, Gediminienei, Dudienei, Statkienei, Latvėnienei ir Mažeikienei. Vyrų darbams sumaniai vadovavo J. Raibys, jam padėjo Skirmantas, Peteris, Bajelis ir Šimonis.

Visiems nuoširdiai dėkoja

Skyriaus Valdyba.

• Bostono jūrų skautų Nemuno tuntas, švesdamas 3-jų metų sukaktį, dėkoja Dirvai už spausdintus straipsnius ir nuotraukas iš tunto veiklos.

ANTANO SMETONOS MONOGRAFIJA

ALEKSANDRO MERKELIO veikalas jau siuntinėjimas prenumeratoriams.

Šį leidinį dar galima įsigyti prisiuntus 10 dol. Povilui Ališauskui — 107-17 118th St., Richmond Hill, N. Y.; K. Pociui. 3908 Fir St., East Chicago, Indiana; ar Dirvai — 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

Clevelando Žaibo klubo sportininkų grupė su vadovais dalyvavė XIV Š. Amerikos Lietuvių sportininkų žaidynėse Chicagoje, praeitą sekmadienį buvo apdovanoti atžymėjimo ženklais. Pirmoj eilėj iš kairės: R. Čyvaitė, B. Kazėnas, L. Garlaite, D. Bielinytė, Antroj eilėj: FASK vicepirm. V. Jokūbaitis, V. Premeneckas, J. Stankevičius, V. Staškevičius, M. Jokūbaitytė, D. Sužinskaitė, J. Degutis, R. Jokūbaitytė, J. Ralytė ir Žaibo klubo vadovas A. Bielskus.

